

Tidningen

Hemvärnet

Nationella Skyddsstyrkorna

NUMMER 2 APRIL 2008

KARIN ENSTRÖM (m):
"Idealisera inte värnplikten"

**EMMA GER
NORRMÄNNEN
EN MATCH**

SKÅNE:
Viljan hos folket
gör att det håller

LANDET RISKERAR TÖMMAS PÅ HV

Bergans

OF NORWAY

**Leverantör av kläder, tält, sovsäckar, västar
och ryggsäckar till specialenheter över
hela världen!**

www.bergans.no

Hemvärnet beretta större ansvar

SÅ HÄR I BÖRJAN av april när jag skriver detta har åter vintern tagit ett grepp om vårt land. Detsamma gäller Försvarmakten. Försvarmakten lämnade sitt underlag inför 2009 i slutet av februari och vi får i dagarna regeringens svar genom särskilda planeringsanvisningar och vårpropositionen. Dessa innebär att Försvarmakten skall vara i ekonomisk balans senast 2010 och att detta mål är överordnat allt annat. Behovet av en inriktningsproposition (försvarsbeslut) i höst är påtagligt. Försvarmakten skall lämna underlag i maj och september. Försvarmakten får inte under 2008 genomföra de omfördelningar inom eget huvudanslag som ÖB begärt, utan kan delvis tvingas leva på kredit. Frosten sänker sig över Försvarmaktens verksamhet.

Finns det då inga ljuspunkter? Jo, Nationella skyddsstyrkorna är en tydlig sådan. Kostnadseffektiva, tillgängliga, kompetenta och alltid beredda att göra omfattande insatser, från skyddet av Tchadstyrkans avtransport till sökandet efter den försvunna flickan i Dalarna. Hemvärnet är berett att ta ett tydligare och större ansvar på den nationella arenan än vad både försvarsmakt och statsmakt hittills varit beredda att ge. Att ta det steget är "value for money". Den som inte tror mig, ta och studera det danska hemvärnet.

I PLANERINGSANVISNINGARNA för 2008 anger regeringen att hemvärnets verksamhet skall bedrivas på en acceptabel miniminivå. Eftersom vi redan i dag i ekonomiska termer ligger under denna nivå måste regeringens anvisning närmast betraktas som ett "fribrev" för 2008. Vi kommer att klara 2008 genom att du som hemvärnssoldat kraftsamlar ditt deltagande till de övningsfallfällena som kan erbjudas och jag är glad och tacksam för det.

Jag vill också uppmuntra er att delta i debatten om försvarets framtid och inte minst de Nationella skyddsstyrkorna – hemvärnet. Det är oerhört väsentligt att peka på de för-

delar och förmågor som vårt hemvärns-system kan ge. Med den stora sårbarhet som vårt samhälle har krävs resurser som kan hantera hela spektrat fred – kris – krig. Och dessutom göra detta i strukturerad form. Jag har den senaste tiden sett många intressanta inlägg i diskussionen. Fortsätt så och håll i gång en levande och saklig debatt om försvaret i allmänhet och hemvärnet i synnerhet.

REGERINGEN HAR TILLSATT en frivilligutredning, som leds av pliktverkets tidigare generaldirektör Björn Körlof. Utredningen behandlar i första hand de frivilliga försvarsorganisationerna, men har också tydliga kopplingar till hemvärnet. Utredaren skall titta på förmåner för hemvärns- och frivilligpersonal. Jag återkommer till denna utredning senare.

Året har trots allt börjat bra. En omfattande verksamhet genomförs vid förbanden. Från vissa håll rapporteras ovanligt god anslutning. Under inspektionen i Blekinge kunde jag se ett stort engagemang och många bra övningar. Deltagandet var med Blekingemått på topp även om det finns mer att göra. Övningarna var mycket väl anpassade till de olika avtalsnivåerna, vilket i slutändan ger ett bra resultat. Pistolutbildning hade kommit i gång för den personal som skall ha detta vapen. Övningen var välordnad och mycket uppskattad.

VI FÅR INTE DRABBAS av nedstämdhet kring det faktum att Försvarmakten allt oftare blir "sensationsmisshandlad" i medierna. Det är nu viktigare än någonsin att den verksamhet, utbildning och övningar som ni genomför inom bataljoner och kompanier blir av god kvalitet och ger dig som hemvärnssoldat ett bra utbyte. Lokalt får vi därigenom mycket och positiv uppmärksamhet. Fortsätt så!

ROLAND EKENBERG
Rikshemvärnschef

FOTO: ANDERS KÄMPE

Man vill rycka morötterna från oss

FOTO: ANDERS KÄMPE

Den parisiske handelsresanden Gaudissart är en mästare i sitt yrke. Få orkar stå emot hans svada och han kan alla knep. I byn Vouvray försöker han sälja en livförsäkring till vinbonden Vernier. Men denne är inte så lätt att övertala. När Vernier hör ordet "garanter" förstår han vad det handlar om och anmärker torrt att Gaudissart bara är ute efter att "rycka morötterna från oss".

FICK EN ASSOCIATION till Balzacs novell då Försvarsmaktens perspektivstudie diskuterades i rikshemvärnsrådet. Dokumentet är välstrukturerat och övertygande. Det är säkert några av Försvarsmaktens skarpaste analytiker som författat studien. Men de förtroendevalda tror inte på modellen för hemvärnets bemanning. Vi skulle få nöja oss med det fåtal före detta kontraktsanställda soldater som kan tänkas gå med efter några välbetalda år i beredskap och utlands-tjänst.

OM DESSA PLANER genomförs skulle det innebära slutet för det klassiska hemvärdet. Flera av frivilligorganisationerna blir sannolikt också överflödiga, liksom medinflytandet. Med andra ord skulle det sista kapitlet snart kunna skrivas för denna unika, demokratiska försvarsrörelse. Eftersom värnplikten avvecklas anses tydligen inte något medborgerligt ansvar för rikets försvar längre behövas.

Hemvärdet kämpar med sin personalförsörjning och borde få mer hjälp av Försvarsmakten. Det "rekryteringscentrum" som finns ägnar sig inte åt hemvärn. Ett lovande initiativ är i stället rikshemvärnschefens försök med lokal värnplikt vid utbildningsgrupperna. I år omfattar den en pluton vardera i Falun och Härnösand. Soldaterna kommer från orterna och har frivilligt sökt sig till den korta "lumpen".

Denna "GSU Hv" har tidigare gett nästan total utdelning och tycks nu vara enda utvägen om organisationen ska finnas kvar i hela Sverige. Tyvärr har högkvarteret av rena budgetskäl strukit direktutbildningen för 2009. Det är osäkert om den någonsin kan återupptas.

PERSPEKTIVPLANENS slarviga behandling av hemvärdet har skapat en förtroendekris. Frågan måste nu lösas på politisk nivå. Enklast är att göra som i Danmark – lyfta ut budgeten ur FM:s anslag och tillsätta en politisk chef vid sidan av den militära. Öppna gärna för "proffssoldater", men låt även organisationen utbildade sin egen personal där så krävs.

Hur gick det för Gaudissart? Jo, han återvände till Paris utan att i Vouvray ha sålt en enda livförsäkring, men med 20 prenumerationer på Barnens Tidning i fickan.

ULF IVARSSON
Chefredaktör

DÄR NÄR DET HÄNDER:

www.tidningenhemvarnet.se

FÖRSVARETS MEST AKTUELLA HEMSIDA

Hemvärnet

Nationella Skyddsstyrkorna

NUMMER 2 APRIL 2008. ÅRGÅNG 68

BESÖKSADRESS

Banérgatan 62, Stockholm

POSTADRESS

Tidningen Hemvärnet
107 85 Stockholm
Tel: 08-788 75 00
Fax: 08-664 57 90

REDAKTION

Chefredaktör

och ansvarig utgivare:

Ulf Ivarsson
Tel: 08-788 97 38

E-post:

hvtidningen@swipnet.se

Stf ansvarig utgivare: Lars Brink

Reporter: Therese Åkerstedt (tjl)

Vik. reporter: Per Lunqe

Tel: 08-788 95 81

E-post: per.lunqe@live.se

Redaktionsassistent:

Pia-Lena Jansson
Tel: 08-788 97 15

E-post:

pia-lena.jansson@mil.se

Grafisk form och layout:

Barbro Forsberg Grafisk form
barbro.forsberg@bazaar.se

PRENUMERATION

Helår/5 nummer: 100:-
Postgiro: 456177-5
Utlandsprenumeration: 200:-

ANNONSBOKNING:

News Factory
Patric Vedin
Tel: 08-587 86 535

E-post:

patric.vedin@newsfactory.se

UTGIVNINGSPLAN

Nummer	Manusstopp	Utkommer
3	12/5	19/6
4	25/8	3/10
5/6	20/10	5/12

TS-kontrollerad upplaga 2007:
33 200 ex

Tryck: Color Print Sweden, 2008

För icke beställt material
ansvaras inte. Författarna till
insända artiklar förutsätts
godkänna att texter och bilder
läggs ut på tidningens hemsida.

6

7

20

26

28

31

6-19 NYHETER

6 Vapenreglerna ses över

En arbetsgrupp undersöker om reglerna kan anpassas bättre till verkligheten.

7 Perpens modell ska stoppas

Rikshemvärnsrådet underkänner perspektivstudiens idé till personalförsörjning.

11 Skåne gör om sina bataljoner

Sektionsindelade staber och samlad logistik ger flera fördelar.

12 Rätt att hålla igen på HvSS

Kurser ställs in för att förbanden ska få öva mer.

13 Närmar oss den kalla freden

Rysslandsexperten Jan Leijonhielm intervjuas om den ryska upprustningens följder för Sverige.

20 Kick off i Skåne

Tidningen hälsade på tre av de skånska bataljonerna och fann ett stort engagemang.

24 Skaraborg jobbar på ny triumf

Bröderna Sirén och deras kamrater laddar för ungdomstävlingen.

26 Nerver i mörkret

Att fortsätta i insatsplutonen är bara en förlängning av värnplikten med korta uppehåll mellan övningarna, anser GSU hv-soldater i Falun.

28 Inga svenska legosoldater

– Vi håller på att dras med på en resa som vi inte vet vart den bär, säger Tom Heyman f d moderat riksdagsman.

30 Baksidan av fredsinsatserna

Gudrun Wahlén (v) arbetar i försvarsberedningen för värnplikt och folkförsvar.

31 Fullsatt när Kjell chefar

Kjell Berggren uppskattas som chef av 31. hvkompaniet i Byske.

32 Håkan tar till kniven

Generaler vill inte ta order av finna data-nördar från Ronneby. Håkan Juholt, tung försvarspolitik (s) skrader inte orden när han beklagar bristen på visioner.

34 Utgångspunkten är att värna Sverige

– Kontraktssoldaterna tjänar svensk säkerhet antingen utomlands eller hemma, säger Karin Enström (m) ordförande i försvarsberedningen.

35 Debatt

Mänskliggör chefernas arbete. Utan värnplikt dör hemvärnet. Donera pengar till PR. Nu har vi fått nog!

OMSLAGSFOTO:
ANDERS KÄMPE

TIDNINGEN HEMVÄRNET PÅ INTERNET: www.tidningnhemvarnet.se

Verklighetsnära vapenregler behövs

Nuvarande regler för vapen- och ammunitionsantering är ett problem för hemvärnssoldaterna. Nya bestämmelser som ska underlätta hanteringen ska tas fram.

■ Det gäller i grunden hemvärnets förmåga att verka över ytan, säger överstelöjtnant B-G Svensson på rikshemvärnsavdelningen.

I synnerhet accentueras frågan där hemvärnsförbanden har långt till närmaste garnison.

– Regelverket försvårar främst våra möjligheter att bedriva övnings- och utbildningsverksamhet på ett effektivt sätt.

Nu ska rikshemvärnschefen Roland Ekenberg sätta i gång en grupp med syfte att få till regler som på ett balanserat sätt kan ge verksamhetsnytta med en rimlig risktagning.

Problemet gäller inte bara för utbildningsgrupperna och bataljonerna i Norrland.

– Vi ser samma problem över stora delar av Sverige, säger B-G Svensson.

PRIORITERAT

Ekenbergs grupp ska se på reglementen för vapen och ammunitionsantering ur flera synvinklar; tillämpning av regler, komplettering av regler i den ”bibel” H Säk Vapen och AM som tillämpas från 1 mars i år, förändringar ska föreslås och eventuellt ska undantag från regelverket slås fast.

Arbetet är prioriterat och ska inledas i närtid med representanter från berörda enheter inom Försvarsmakten som MUST, juridiska staben, operativa chefen, ATS och förbandsproduktion. Beslut som ska övervägas av Ekenbergs grupp gäller regelverk om hantering,

förvaring och transport av vapen och ammunition. Syftet är alltså att föreslå bestämmelser och undantag som ska underlätta vardagen inom hvbataljoner – i dag övning och utbildning – i morgon beredskap.

VI MÅSTE HA FÖRTROENDE

De dokument som i första hand ska ses över är FFS 2007:1, FIB 2007:3 och H Säk Vapen och Am.

Reglementet som styr vapenhanteringen har redan fått konsekvenser. I Lapplandsjägargruppen lämnade tio soldater in inte bara vapen, utan all utrustning i början av året.

I Kalmar- och Kronobergsgruppen är Hans Karlsson insatskompanichef. Han menar att om kompanichefen känner sina plutonchefer och de i sin tur känner gruppchefer och soldater kan frågor om vapenhantering göras enklare.

– Om någon är olämplig att ha vapen hemma ska han heller inte ha något vapen eller överhuvudtaget vara med i hemvärdet.

Gällande regler som innebär att skyddsvakt ska läsa upp en kassun ifrågasätter Hans Karlsson:

– Det blir lite moment 22 eftersom skyddsvakten bland annan reglementerad utrustning ska bära ett fungerande vapen. Men om hans vapen är inlåst i kassunen enligt samma regler?

JÄMFÖR MED BILISM

Hans Karlsson menar att vapnen mycket väl kan vara inlåsta i hemvärnsmännens bostäder under några förutsättningar:

– Hemvärnsmannen ska ha fullgjort sin ålagda tid under första året, hans chef ska känna honom och bostaden ska vara besiktigad och godkänd.

Händelsen i Täby juli 2006 då en 21-årig hemvärnsman från Södra Roslags hemvärnskompani skottskadade en kvin-

Samma hårda regler för 22 long som för ak 4 krånglar till ungdomsutbildningen.

B-G Svensson: Vapenreglerna behöver anpassas till den verklighet hemvärdet lever i.

na och sedan tog sitt eget liv satte i gång en debatt och fick följder för vapenhanteringen. Men Hans Karlsson jämför med bilism.

– Vi förbjuder ju inte bilägare att ha bilnyckeln hemma och bilen parkerad utanför bara av den anledningen att några inte kan skilja på alkohol och bilkörning.

För utbildningen i Kalmar- och Kronobergs län skulle en förvaring av vapen i garnisonerna Karlskrona och Eksjö, innebära såväl tidsmässiga som ekonomiska förluster.

– Vi skulle få resa upp till 10 mil för att få tillgång till vapnen. Dessa resor skulle få hem-

värnsmän i mitt kompani att ifrågasätta om de verkligen ska vara med på övningar och skjutövningar, säger Hans Karlsson.

KLASSA INTE SOM AK 4

Problemet är inte avgränsat till ak 4. Snåriga regler omfattar även lättare vapen som 22-long. Patrik Gustafsson leder en ungdomsavdelning inom Dalarnas 3:e hemvärnsbataljon.

– När vi ska genomföra skytteutbildning är det en omfattande serie steg som ska planeras, säger han.

Vapnen förvaras centralt och ska beställas. Vid överlämning efter transport ska fyra skyddsvakter och en yrkesofficer närvara. Samma procedur äger rum efter utbildningspasset. Det kostar tid och pengar. Problemet är enligt Patrik Gustafsson den klassning som MUST gjort av 22-long och som placerar detta vapen i samma skyddsklass som ak 4.

– Hade vi en lättare klassning kunde jag låsa in vapnen i ett godkänt skåp och slutstyckena i ett annat. Det skulle förenkla hanteringen, säger han.

TEXT: PER LUNQE

FOTO: ULF IVARSSON

Insats på Gotland

■ Insatsövningen i Malmö som ställdes in i år på grund av penningbrist ska enligt planerna i stället genomföras 2009 på Gotland.

Stoppa dråpslaget mot hemvärnet

Framtidsgruppen trodde att de hade gott om tid att se 10–15 år framåt, men perspektivplanen kullkastade alla sådana planer. Det blev i stället bråttom att ta fram en motbild och marknadsföra den.

■ Genomförs studiens idéer om personalförsörjningen så snabbt som Försvarsmakten vill, avvecklas hemvärnet inom en ganska snar framtid, säger Thomas Widlund, andre vice ordförande i rikshemvärnsrådet och sammankallande i framtidsgruppen.

Han anser inte att det går att kalla den styrka som blir kvar för "hemvärn". Den skulle bara ha yrkessoldater som rekryteringsbas. Volymen är så liten att även behovet av personal från frivilliga försvarsorganisationer försvinner.

– Jag tar avstånd från denna tanke. Vi har en styrka i värnpliktsystemet som helt skulle gå förlorad, nämligen att det är en angelägenhet för hela folket. Under utbildningen lär man sig umgås med människor från alla sociala grupper, man förstår varandra och det blir en samhällsnyttig integration.

EJ MEDVETNA

Effekterna av perspektivstudien är att försvarets folkförankring totalt utplånas. Den allmänna värnplikten och det engagerade frivilligförsvaret vi vant oss vid försvinner.

Thomas Widlund tror inte att vare sig Försvarsmakten eller politikerna är medvetna om följderna.

– Perspektivplanen är dåligt underbyggd. Man har till exempel utgått från att omloppstiden för en hemvärnssoldat är tio år,

Halva framtidsgruppen tar skydd för regnet. Fr v Thomas Widlund, Jan Andersson och Johan Bengtsson.

som bataljonschef vet jag att den är hälften. Yrkessoldaterna bor i områdena närmast garnisonerna och är överhuvudtaget inte rekryteringsbara för hemvärn på andra håll. Landet kommer snabbt att tömmas på hufvudband om inget radikalt görs.

Framtidsgruppen menar att det nu är allas ansvar i organisationen att förklara läget för beslutsfattarna.

– I det sammanhanget måste vi framhålla att vi behövs som en resurs vid påfrestningar på samhället. Jag tycker vi borde vara tydligare där, inte minst i kontakten med lokala politiker,

Stödet till samhället bör rentav vara dimensionerande för nationella skyddsstyrkan. Det är samhällsekonomiskt motiverat att utnyttja den organisation som finns med materiel, perso-

nal och ledningsstruktur och som dessutom är insatsberedd med kort varsel.

Kommunerna klarar sig inte utan hemvärnet vid större katastrofer och då måste vi finnas över hela landet, säger Thomas Widlund.

ÖPPNAR NYA VÄGAR

På kort tid har framtidsgruppen skakat fram en egen "perspektivplan" för hemvärnet. Men den bygger också på lång erfarenhet hos förutom Thomas Widlund, även Ingrid Almgård, Jan Andersson, Johan Bengtsson och Joakim Jacob.

I korthet tänker de sig att hemvärnet utbildar sin egen personal och öppnar nya vägar in. Direktutbildning som redan visat sig ge nästan hundra procentig utdelning är en. Dess

stora styrka är den lokala rekryteringen och placeringen som skapar militär närvaro i hela landet. Ungdomarnas utbildning bör godkännas som grundläggande soldatutbildning efter komplettering. Man kan också som i Danmark ta in folk utan värnpliktsutbildning och ge dem militär träning i någon lämplig stegringsföljd under ett antal år.

Samtidigt föreslår framtidsgruppen en uppväxning av hemvärnet med poliskompanier och mekaniserade insatskompanier.

– Vi jobbar mot klockan. Inom kort börjar försvarsberedningen skriva sin nästa rapport som kan vara avgörande. Vi måste alltså påverka politikerna att tänka om nu. Annars är det ju inte någon mening med att fortsätta utreda framtiden.

Uppdrag är redan lagda på bataljonschefer och hemvärnsrådets vice ordförande.

– Alla goda krafter måste mobiliseras för att stoppa perspektivplanens dråpslag mot hemvärnet, säger Thomas Widlund.

TEXT & FOTO:
ULF IVARSSON

SM i ak 4 blir av i augusti

■ Efter turer om finansiella resurser för att genomföra ak 4-SM är det nu klart. Rikshemvärnschefen skjuter till 100 000 kronor.

Detta betyder att Norra Smålandsguppen kan genomföra en uppskattad tävling vecka 35, det vill säga i slutet av augusti. Skyttet kommer att ske i

Skillingaryd, på gamla Jönköpings regementets artilleriskjutfält. Detta borgar för att skjutavstånd kommer att finnas i överflöd. Dock inte pengar. Det blir en något nerskalad tävling med enklare logi. Men alla duktiga skyttar kommer att kunna visa vad de går för.

Till Värmlandsserien i ak 4-

skytte på hemmabana 2008 inbjuds alla föreningar inom Frivilliga skytterörelsen (FSR) i samverkan med hemvärnet på lokal nivå.

Tävlingen går över sex omgångar. Av dessa räknas resultaten från de fyra bästa som slutresultat.

PER LUNQE

Rättelse

■ Artikel "FMCK flyttar till Skövde" sidan 10 nr 1/2008:

SKBR och FAK fortsätter att diskutera nya samarbetsformer, gemensamma kurser arrangeras sedan tidigare för de civila uppdragen.

SKBR och FMCK fortsätter som tidigare med samordnade kursplatser och skolledningar, dessutom startas gemensam ungdomsutbildning. Redan till sommaren har SKBR platser för sina nya ungdomar på FMCK:s centrala Ungdomsutbildning steg 1–2.

Fem staber till Enköping

■ Det blir stabsutbildning i Enköping även i år, men med 5–6 bataljonsstaber i stället för planerade 10–12. Deltagarna samlas helgen vecka 48.

– Innan personalen kommer till ledningsträningssanläggningen vill vi att de behärskar PC Dart, PUT-modellen, fempunktordern och UTM-systemet för lägesangivelser, säger major Max Magnusson, HvSS, som på uppdrag av rikshemvärnschefen ansvarar för projektet.

Utbildningen syftar till att hitta metoder för hur stabernas ska arbeta efter taktiska målsättningen. Ett särskilt mål är att kunna kommunicera med Nordiska stridsgruppen. Alltså Nato-signalering men med svensk textmassa.

Civil nytta bra argument

■ Hemvärnet fortsätter att göra nytta i samhället. För 2007 bokfördes 41 000 timmar i räddningstjänst och eftersök. Det är visserligen mindre än 2006 men motsvarar fortfarande flera brandkårer på heltid. På ett möte med rikshemvärnsrådet i mars uppmanade rikshemvärnschefen ledamöterna att mer aktivt använda detta som ett argument i marknadsföringen av hemvärnet.

Filmskjutbanan till Strängnäs

■ Ett större försök med den norska filmskjutbanan som köptes in till HvSS under 2007 ska genomföras i Strängnäs under våren och preliminärt även i Nyköping under hösten. Syftet är att försöken ska leda fram till ett så kallat beslut om användning, som behövs för att kunna ta anläggningen i reguljärt bruk. HvSS arbetar med hur certifieringen av instruktörer ska gå till och hur dessa ska utbildas.

Rulle eller skall är frågan

■ Kommer hunden att hjälpa insatsgrupper vid genomsök av byggnad? Planer finns och kapten Björn Malmeström vid HvSS jobbar med en arbetsgrupp för att undersöka möjligheterna.

Frågorna är många liksom fördelarna. Om en grupp eller ett stridspar ska genomsöka en byggnad kan en vältränad hund med förare ge kamraterna information snabbt.

– Vi ser framförallt fördelar när vi ska in i en byggnad med stora utrymmen, säger Björn Malmeström.

I byggnader med större rum kommer hunden till sin rätt. Den kan både använda nosen och hörseln. Snabbt tar den sig runt rummet och levererar sedan information till sin förare.

Det finns dock frågetecken.

– Hunden kan inte skilja på vän och fiende. Den kan inte tala om hur många personer som finns i rummet eller byggnaden. Den kan inte heller tala om vilken eldförmåga den eventuella fienden har, säger Björn Malmeström.

I byggnader med ventilation kan spårämnen i luften ge hunden felaktiga signaler, eftersom dessa spårämnen kan ge hunden indikation på att en eller flera personer finns i rum där de faktiskt inte befinner sig.

– Vi måste nog överväga fördelar och nackdelar. I hur många fall ger hunden felaktig information? Ökar den våra

Björn Malmeström på HvSS med retrievern Torsten visar hur genomsök kan göras snabbare. Men blir det säkrare? Frågan får ett svar genom den arbetsgrupp som Björn Malmeström leder.

möjligheter till ett framgångsrikt genomsök? frågar Björn Malmeström.

Han förevisar hur hunden Torsten, en flat coated retriever, agerar. En person gömmer sig bakom en kulle 25 meter bort. Björn Malmeström släpper kopplet och Torsten sätter fart. Efter några sekunder kommer en glad Torsten tillbaka med den röda rullen i munnen.

Torsten får en klapp och Björn Malmeström vet att en eller flera personer finns bakom kullen.

Varianten är skall, det vill säga hunden ger ifrån sig ett skall vid den eller de personer som hittats.

– Antingen ger en viss hund

ett skall eller så markerar den med rullen. Jag har svårt att se hur samma hund kan tränas för båda metoderna.

Björn Malmeström jämför med polisen som vid eftersök ofta använder hund.

– För dem är ett hundekipage ibland självklart. Jag tror att vi också kommer att se hunden som ett effektivt sätt att ta reda på om det finns en eller flera personer i en byggnad som vi är intresserade av.

En kritisk fråga om hundekipage som ska ingå i företrädesvis insatskompanier, är att utbildningen måste kvalitetssäkras.

– Ska vi ha hundar vid genomsök ska också gruppen som går in i byggnaden efter indikation från hunden kunna lita på informationen.

Det är ungefär som att köra bil med fyrhjulsdraft på halt underlag. Bilen har säkrare grepp, men föraren kan för den skull inte dra på mer än med tvåhjulsdraft.

– Säkerhet är prio ett, säger Björn Malmeström.

Hunden kan med andra ord bli ett bra komplement. Men den blir inte mer. Omdömet hos gruppchefen avgör agerandet.

Och hunden som kompletment studeras nu av en arbetsgrupp under ledning av Björn Malmeström. Insatskompanierna väntar på besked.

TEXT & FOTO:
PER LUNQE

Tofta skjutfält: Inget är klart

■ Det skjutfält på Gotland som hemvärnet liksom många förband från FM använder är under utredning.

Nyheten i Gotlands Tidningar som meddelade att "Tofta skjutfält kommer att förbli militärt" är sann. Frågan är bara om militären får avlossa skarpa skott på fältet.

Ärendet har valsat mellan instanser och senast lämnade FM in en överklagan på den avis-

ning som länsstyrelsen på Gotland levererade i slutet på 2007. Länsstyrelsen menade att FM inte redovisat en komplett miljökonsekvensbeskrivning i sin ursprungliga ansökan. Alternativa skjutfält saknades.

MINDRE FÄLT EJ AKTUELLA

Frågan ligger nu hos miljödomstolen i Nacka. Om Länsstyrelsen går vinnande ur den striden hänvisas hemvärnet och FM till

mer avlägsna skjutfält på Gotland som Tingstäde och Trelge. Det skulle innebära såväl tidsmässiga förluster som inskränkningar för övande förband. Dessa fält är betydligt mindre. Dylika alternativ är enligt FM inte aktuella.

FM poängterar i sitt överklagande hemvärnets behov av ett lämpligt skjutfält och menar att detta skjutfält ska vara just det som stavas Tofta.

Jätteflygplan skyddas av hemvärnet

Insatsförband från Närke och Värmland skyddar materiel för internationellt uppdrag.

■ Under drygt två veckor pågår transport från Örebro flygplats av den svenska Tchad-styrkans utrustning. 500 ton materiel flygs ner i inhyrda flygplan av typen Antonov An-124 från Ukraina. Man tar med omkring åttio ton i varje flygning.

Fänrik Johnas Sellbrand från Örebro insatskompani är gruppchef för bevakningsstyrkan när Tidningen Hemvärnet besöker den. Bevakningen pågår i tolv dygn, varav han har varit här i sex. Johnas är elektronikmontör i det civila.

– Hur går den här tjänstgöringen ihop med jobbet?

– Vi har skrivit ett beredskapsavtal som arbetsgivaren också har skrivit under, så de är ju medvetna om det här, det har funkat bra.

– Vad har du att säga om er uppgift här?

– Det är intressant att jobba skarpt och se hur det funkar, de flesta tycker det. Vi är en kugge i ledet för våra styrkor utomlands. Det är ju det här vi är tränade för, att lösa såna här uppgifter. Vi har fyra man här

Fänrik Johnas Sellbrand och Thomas Nederman från Örebro insatskompani.

nere och fyra som vilar, fast en del materiel kräver högre beredskapsgrad.

VILLE HA EN UPPGIFT

Thomas Nederman har tillhört hemvärnet i fem år:

– Hur kommer det sig att du blev hemvärnssoldat?

– Jag var krigsplacerad till 2003, så kände jag att jag ville

ha kvar en uppgift. Sen är det faktiskt så att det är kul, ett bra break ifrån det vanliga. Det är en praktisk fritidssysselsättning, man får ut ett schema som gäller för ett halvår. Man ska få ihop det med jobb och familj och det är ju lätt att planera utifrån det. Det funkar bra med jobbet, vi har flera som är deltidssbrandmän också så förstäl-

sen finns redan. Det är roligt att göra sånt här när det händer lite.

– Vad anser ni om förslaget att slopa direktutbildningen till hemvärnet?

– Det blir svårt för oss att rekrytera folk, det blir ju mindre och mindre grundutbildningar och de som gör den hamnar väl i utlandstjänstgöring. Såna här uppgifter, vilka ska sköta det? Man satsar ju på utlandsuppgifter, det här kommer att bli en större och större apparat. Det verkar som man glömmer bort det här territoriella.

Kapten Gunnar Andersson från K 3 i Karlsborg är som (MIC), militär insatschef, den som ansvarar för insatsförbandens insats på Örebro flygplats:

– Hemvärnets insats här är ovärderlig, det finns helt enkelt ingen annan lösning. Det finns inga värnpliktiga så här års som kan sköta detta, och förresten har de fullt upp med sin utbildning. Dessutom har folket från Örebro sedan länge övat på just den här platsen.

TEXT & FOTO: LARS-ERIC SUNDIN

Svenska kårer räddade tyska tattooen

■ Berlin Tattoo och Militärmusikfest Köln fick inte mindre än tre återbud, och militärmusikfesterna hade blivit inställda 2007 om inte HvMk Eslöv och HvMk Borås snabbt fattat beslutet att delta och därmed rädda bägge evenemangen. Chefen för tyska militärmusiken överste Schramm och hans event-chef, överstelöjtnant Thomas Klinkhammer, betonade "den mjuka svenska klangen" under spelet, den påfallande strama instrumenthållningen, liksom det musikaliska framförandet.

Det rör sig här om inomhus-tattoo, som genomförs varje år första veckohelgen i november. Nettoöverskottet går till välgörande ändamål. Musikalisk ledare är chefen för Musikdienst der Bundeswehr. Försvarsmi-

nistern är beskyddare och representerades detta år av tyske ÖB Wolfgang Scheneiderhahn. Dessa två tattooen är i dag tillsammans med Musikfest Bremen de förnämligaste i Tyskland.

Berliner Militärmusikfest är av intresse för deltagande musikkårer på grund av den stora exponeringen såväl gentemot Bundeswehr som i massmedia; programmet sänds direkt i regional TV och senare i regional och riks-TV.

Köln följer omedelbart efter Berlin och tanken är att om möjligt samma musikkårer med samma program deltar i bägge evenen.

Hemvärnets musikkår Eslöv med sin dirigent Torbjörn Bengtsson genomförde ett

mycket dynamiskt och väl avvägt figurativt program med en trumsalut som centralt inslag.

Ramen för musikfesten i Köln är i stort densamma som i Berlin. Det nybyggda komplexet med inomhushallen Köln-Arena var ingen nyhet för Borås, musikkåren deltog redan för tre år sedan i just detta evenemang med den äran. Svenska militärmusikkårer är mycket gärna sedda i Tyskland; de spelar bra, har ett väl sammansatt program med tonvikt på svenska kompositioner, är mycket prydliga med exakt instrumentföring. Och för våra hemvärns musikkårer är det oerhört värdefullt att knyta nya kontakter och att finna att man hävdar sig mycket väl i konkurrensen.

PER-ERIC JANSSON

HvMk Eslövs trumsalut satt fint i Berlin.

FOTO: BUNDESWEHR

UTREDNING FRÅN HÖGKVARTERET FÖRESLÅR:

"Rekrytera fler frivilliga till övriga Försvarsmakten"

Frivilligpersonalens utbildning ska bli allt mer kvalitetssäkrad och inriktad mot internationella insatser. Rapporten föreslår också att det skall bli lättare för hemvärns- och frivilligpersonal att anställas vid förbanden som instruktörer.

■ – Redan nu agerar frivilliga som instruktörer ute på vissa förband, ett exempel är motor-tjänst, en eftertraktad kunskap i Försvarsmakten, säger Ingela Holmberg, avdelningschef på frivilligavdelningen vid hög-kvarteret.

Utredaren Stefan Törngren vid samma avdelning visar på den tydliga potential som finns i frivilligleden. Med allt färre värnpliktiga och anställda i Försvarsmakten så kommer frivilligorganisationerna att ställas inför än mer kvalificera-de uppgifter.

I framtiden ska de respektive organisationernas rekryterings-ansvariga bli mer inriktade på att även rekrytera personer i de egna leden till insats och ut-landstjänst.

Men utredaren Stefan Törn-gren menar också att det är vik-tigt titta på att rekrytera in re-dan befintliga civila kompeten-ser.

En kylmekaniker utan militär utbildning kan få den grund-läggande militära utbildningen genom frivilligorganisationer-na eller hemvärdet. När mis-

sionsutbildningen sedan börjar fördjupas den utbildningen så att personen kan agera som enskild soldat och i grupp.

Den praktiska erfarenhet som den tjänstgörande får under ett utlandsuppdrag är värdefull för förband och organisationer hemma.

KORTARE ANSTÄLLNINGAR

Redan praktiserar Försvars-makten kortare perioder av an-ställning för grundutbildade soldater vid värnpliktsförban-den. Det kan till exempel röra sig om förare med förstegsut-bildning på vissa fordonstyper eller tidigare befälselever som agerar instruktörer. Anställ-ningen ger goda erfarenheter och meriter.

Personal från frivilligrörelsen kan i framtiden oftare komma att anställas på kortare perioder.

När personal åker iväg på in-satser utomlands så uppstår luckor i den fasta organisatio-nen på förbanden. Pistolskytte-rörelsen har bland annat till-handahållit instruktörer på pi-stol M/ 88 till Nordiska strids-gruppen. Vanligt är också att

Hemvärnslottan Linda Bäck-man, tjänstgjorde vid den 6:e svenska bataljonen i Kosovo.

FMCK ställer upp med mo-torinstruktörer, en eftertraktad instruktörskategori.

KVALITETSSÄKRING

– Det är viktigt att vi lättill-gängligt dokumenterar de som genomgår frivilligorganisatio-nernas utbildningar. Försvars-makten måste kvalitetssäkra ut-bildningarna grundligt, detta sker redan i dag. Men det ska bli ännu bättre. Kanske genom obligatoriska kunskapstester ef-ter avslutade kurser och utbild-ningar, säger Ingela Holmberg. Hon menar också att det finns nya uppgifter som frivilliga skulle kunna fylla.

– Att ha anställda året runt vid krisberedskapsmyndigheten är kanske inte det bästa alterna-tivet. Kanske skulle dessa upp-gifter kunna fyllas av fullt utbil-

dade frivilliga som går in och arbetar när väl en krissituation uppstår, säger Ingela Holm-berg.

En annan funktion som många av organisationerna skulle kunna fylla är stöttning-en av anhöriga till anställda i Utlandsstyrkan.

– Ofta är osvisheten om hur de anhöriga klarar sig hemma en oroande faktor för den som är borta på uppdrag i utlandet. Där ser jag att det finns ett be-hov. Det kan vara en sådan en-kel sak som att hjälpa till med snöskottning eller bara att kun-na byta några lugnande ord med en person som tidigare va-rit ute på utlandstjänst eller vet hur Försvarsmakten fungerar, säger Ingela Holmberg.

NYTT DATASYSTEM

Major Mats Stedt på högkvar-teret arbetar med att integrera även hemvärns- och frivillig-personal i det nya datasystemet PRIO. Det ska bli lättare för förbandschefer att hitta rätt personer för de olika befatt-ningarna för bland annat Ut-landsstyrkan.

– Vi arbetar inte enbart med att föra in militära kompetenser utan också civila. Hemvärdet är en viktig rekryteringsbas, säger Mats Stedt.

Systemet PRIO och det nya tänkandet inom frivilligorgani-sationerna kommer att under-lätta en del av Försvarsmaktens personalbrist avsevärt.

– Det är viktigt nu att det sker en ännu större attitydför-ändring inom Försvarsmakten omkring de frivilligas insatser och värdefulla kompetenser, säger Ingela Holmberg.

TEXT: RICHARD KJAERGAARD

FOTO: PER SJÖSWÄRD

Hemvärnet i Algutsrum

Erbjuder Er att hyra sommarbostad på Solen och Vindarnas Ö, Öland. Hemvärnsgården består av 2 rum och kök, dusch och 6 bäddar.

Hyran är 4.000 kr per vecka med byte på lördagar.

Mer information och bilder kan e-postas!

Ring Åke Johansson på tel. 0485-100 92, kl 11-18.

E-post: sm7njd@fro.se

Eller Ann-Mari Larsson på tel. 0485-370 78 e. Kl 18.

Skånes nya organisation positiv för personalen

Skåne gör försök med ny organisation och nya metoder. Bataljonsstaben förstärks och sektionsindelas. Logistik och underhåll samlas i ett kompani. Kvar i kompanierna finns i huvudsak bara stridande delar.

■ Under 2007 har två större försök genomförts som pekar på att den här modellen har många fördelar. Uthålligheten förbättras och man får högre närvaro. Men samtidigt har också brister i materiel för samband, transporter och mörkerstrid avslöjats.

Två större verifieringsövningar har hållits. I ett fall fick insatskompaniet 5:e bataljon under 1,5 dygn fördröja ett mekaniserat skyttekompani i urban miljö. Vid ett annat tillfälle bevakade bataljonen utan insatskompani, men förstärkt med delar av ett hundkompani en bas för Nordic Battle Group, Nordiska stridsgruppen (NBG) på Ljungbyhed.

LÄTTARE SAMVERKA

En slutsats som kunde dras direkt är att det är lättare att samverka med högre staber. Med fler befattningar i staben orkar man också med längre insatser.

Men uppgifter av det här slaget kräver mer materiel. I synnerhet kylförmåga och flakväxelbilar för att kunna omgruppera koken. Elförsörjningen måste förbättras med större elverk. Minst ett fordon per ledningslag är nödvändigt. För att underlätta kontakten med öviga insatsförband krävs en anpass-

Kent Jonasson är i startgroparna för att fortsätta försöket med ny organisation.

ning på sambandssidan.

En tydlig brist är mörkermaterielen. Ett 30-timmarskompani löser alla sina uppgifter i dagsljus, men strid i mörker ger stora problem, heter det i en försöksrapport som lämnats till rikshemvärnschefen. Likadant är det när det gäller indikering och sanering.

Enbart tilldelad materiel används.

KÄNNS RÄTT

Viktigaste erfarenheterna så här långt? Major Kent Jonasson, försöksledare:

Richard Sjöholm, utbildningschef, Skånska gruppen.

– Det är att befattningshavarna finns på rätt ställen i förbanden och att de kan lösa uppgifterna på ett kraftfullt sätt. Att samla funktionsområden i samma kompani känns också rätt för personalen.

Enligt Kent Jonasson krävs en översyn för all logistik i hemvärnsorganisationen.

– Hemvärdet är uppbyggt på ett gammalt vis, en modernisering behövs för att öka uthålligheten både personellt och materiellt. Man sparar också pengar på att samla resurserna i ett kompani.

Lednings- och logistikkompaniet är ett lyft för sjukvården. Det är lätt att få ihop en komplett grupp med nio personer och utrustning.

SAMLADE FUNKTIONER

Ett plus är att personal som tidigare hade olika kontraktstid nu har samma. Det gör det enklare att planera utbildningen. En hake är dock att den gamla ortstillhörigheten försvinner vilket kan påverka samhörighetskänslan.

Mike Braun, bataljonschef, anser att organisationen är perfekt för alla slags insatser.

– Vi har insett att det är bäst att få alla funktioner samlade. Det blir en mängd människor och hemvärdet är till stor del en social organisation. Det händer att man på andra håll tar ut två kok som samverkar, men det är bättre att ha ett logistikkompani, vi får 90 procents närvaro, säger major Rickard Sjöholm, utbildningschef på Skånska gruppen.

– Ett bra drag, vi får behålla personalen. Det kommer 18 i stället för två på en övning. Det här är mycket positivt, jag ser bara möjligheter, säger Mike Braun som är chef för 6:e bataljonen.

Skulle du vilja gå tillbaka till hur det var förut?

– Nej, då hade vi kanske ett kompani med en förplägnadslotta och en sjukvårdare. Nu går alla ut och löser uppgiften tillsammans. Detta är framtiden.

Försöken fortsätter under 2008 med både 5:e och 6:e bataljonerna. Ett särskilt projekt ska studera staberna.

TEXT: ULF IVARSSON

FOTO: ANDERS KÄMPE

FAKTA

Strukturen i de två skånska bataljonerna har gjorts om kraftigt jämfört med övriga landet och den taktiska målsättningen. Bataljonsstaben har fått mer personal och sektionsindelas i en "s-struktur" där sektion 1 står för personal, sektion 2 und, sektion 3 strid, sektion 4 logistik, sektion 5 samverkan och sektion 6 ledning. I en högnivåkonflikt organiseras dessutom två ledningslag och funktionslag för större uthållighet.

Underhålls- och logistikdelarna bryts loss från kompanierna och bildar ett lednings- och logistikkompani. Det består av ledningsplutonen, en eskortpluton och en logistikpluton med stabs- och sambandsgrupp, tre sjukvårdsgrupper, två kokgrupper och en livsmedelsgrupp.

Kvar i kompanierna – ett 30-timmars kompani och ett insatskompani – finns i huvudsak bara stridande delar.

HvSS söker nya vägar

De nivåhöjande utbildningarna, befodringskurserna, på HvSS reduceras i år. Totalt stryks 40 procent av kursdagarna för chefer jämfört med 2007.

■ Kurserna för grupp-, pluton- och kompanichefer blir kvar, medan bataljonschefsutbildningen stryks och så även kurser för kvartermästare och stabspersonal liksom ledarskapskurser.

I avvägningarna för 2008 fanns även alternativet att dra ner ytterligare för att i stället lägga pengarna på förbandens övningar.

– Vi resonerade som så att det är viktigare att rekrytera och hålla hemvärnet vitalt. I valet mellan inställda övningar eller minskad volym vid HvSS är det kortsiktigt rätt att hålla igen vid HvSS. Ett år med mindre utbildning hos oss är inte lika känsligt, säger skolchef Torsten Hallstedt.

– Det här är naturligtvis inte bra, och får inte fortsätta. Vi ser det som en moralfråga. Det måste finnas en stadga i systemet, säger utbildningschef Max Magnusson.

NY METODIK SPRIDS

Under de senaste åren har kurs-tiden för kompani- och plutonchefer fördubblats och utbildningen av gruppchefer återupptagits. Den nya stabsarbetsmetodiken i form av planering under tidspress och fempunktsmodellen för order sprids från skolan över landet.

Den lärartid som frigörs kommer att användas för att förbättra utbildningen i ledningsmetodik och kurser för att

Torsten Hallstedt får resurser över för utredningar.

öva bataljonsstaber. Scenarierna för chefskurserna ses över.

KUNSKAPERNA SÄTTER SIG

– Kraven på cheferna har ökat, framförallt i kölvattnet av "Hemvärnet efter 2004" och vi har färre, men mer välutbildade befäl i hemvärnet i dag. Kunskaperna från oss börjar sätta sig i förbanden, säger Max Magnusson.

Tillströmningen av elever till HvSS är god. Folk står på kö för att gå plutonchefskurserna. Till vecka 15–16 sökte 53 behöriga 30 platser. Antalet kurser kan alltså lätt utökas om det finns pengar.

Som ett billigare komplement kan distansutbildning komma att införas i större skala. Skolan har haft observatörer i

Danmark, där detta är mer etablerat. En förstudie ska göras.

– Vi tänker oss att de som antagits får lösa uppgifter som en brevkurs eller på nätet. Utvärderingen av de tre kompani-chefskurser på distans vi haft visar att deltagarna blir minst lika duktiga som de andra. Man slipper ta ledigt flera veckor för att gå på HvSS.

TRUPPFÖRING PÅ PLATS

Men Max Magnusson och hans medarbetare måste sätta sig ned och konstruera en nätkurs som inte kräver ständiga kvällspass för lärarna. Och hur bra distanskursen än är måste truppföring och praktik fortfarande ske på plats. Det innebär trots allt några helger på HvSS.

Ett beslut om att ta fram material för distansundervisning i ämnet skyddsvakt kan komma att tas i år.

Under 2007 gavs 56 kurser, nio ställdes in på grund av besparingar. Antalet elevdygn blev 5 790 av planerade 8 990. Till skolan kom 835 hemvärnselever och 120 anställda. Det är något mindre än 2006.

– Resultatvolymen är större än 2005 men en långsiktig ökning krävs om vi ska kunna få fram tillräckligt många chefer i Nationella skyddsstyrkorna, säger skolchefen Torsten Hallstedt.

TEXT & FOTO:
ULF IVARSSON

Chefen håller grytan kokande

■ Från Gotland skrevs 2007 inte en enda in för värnpliktsutbildning. Ska hemvärnet överleva på ön liksom i stora delar av landet i övrigt är därför direktutbildning enda chansen. Erfarenheterna är mycket goda.

I försöken har hittills 99,8 procent skrivit avtal. De har då gjort betydligt mer än en normal grundläggande soldatutbildning. Den effektiva tiden motsvarar faktiskt fyra månader.

Försvarsmakten sa ändå nej till en fortsättning 2009.

– Men vi har politisk medvind och jag vill därför hålla grytan kokande med försöken i Örebro- och Värmlandsgruppen och Västernorrlandsgruppen i år, sa rikshemvärnschefen på ett rådsmöte i mars.

För att hålla kvar organisationsstyrkan på nivån 30 000 krävs lokal utbildning av 800 soldater för en kostnad av 40 miljoner kronor. Detta som komplement till avkastningen från yrkesförsvaret och personalen från avtalsorganisationerna. Totalt behövs 3000 nya soldater varje år.

– Om vi inte får hjälp av politikerna tvingas jag hemställa om en snabb omstrukturering i militärdemografiska underskottsområden, sa rikshemvärnschefen.

I klartext innebär det exempelvis att alla kompanier i Dalarna slås ihop till en bataljon.

ULF IVARSSON

Personalförsörjningen snabbtreds

■ Om Försvarsmaktens perspektivplan genomförs skulle det förstöra möjligheterna att rekrytera till hemvärnet på sikt. Därför har rikshemvärnsavdelningen nu tillsatt en arbetsgrupp med direktiv att snabbtreda personalförsörjningen. Utredningen slutredovisas den 1 maj.

Gruppen består av överstelöjtnanterna Mikael Lundin,

Bert-Erik Pousar och Håkan Nordfors. Även hvombudsman Mats Jonsson ingår.

Dagens modell och perspektivplanen ska vara referenser till de alternativ som gruppen tar fram. Dessa ska provas mot både operativa krav och möjligheter att bemanna förbanden. Ekonomin på olika nivåer ska belysas.

Ledamöterna efterskänker fordran

■ Arvodena för sammanträden med rikshemvärnsrådet fastställdes 2006 till 1500 kronor per dag.

Av kassören har detta emellertid tolkats som "per arbetsdag".

Lördagar och söndagar har därför enbart den statliga delen av ersättningen, 450 kronor, betalats ut.

Efter påpekande om saken togs frågan upp på marsmötet. I princip har rådet en stor skuld, kanske hundratusen kronor eller mer till ledamöterna, men ledamöterna beslöt efterskänka denna men att det beslut som fattades i april 2007 ska gälla från och med det första mötet med det nya rådet.

"En oförutsägbare granne i öster"

Vi har tillryggalagt kalla kriget men närmade oss under Putin den kalla freden, menar rysslandsforskaren Jan Leijonhielm som utifrån sina arbetsrum på FOI och FHS synar den militära och politiska utvecklingen i Sveriges närområde.

■ Leijonhielms forskning pekar mot två riktningar i Ryssland. Den ena är att landet har blivit alltmer oförutsägbart. Den andra är att landet blivit mer auktoritärt styrt. Detta är en mix som kan utgöra en säkerhetspolitisk faktor att räkna med för försvarsdepartementen i Rysslands närhet och få konsekvenser för försvarsutgifterna.

Om en investering ska göras i svenska statsbudgetens område "försvar" står beslutsfattarna inför tre situationer: Investera under säkerhet, risk eller osäkerhet. Leijonhielm menar att situationen osäkerhet är den som står för dörren. Detta är även den mest ogynnsamma eftersom investeringen svårigen kan graderas utifrån någon sannolikhetsbedömning. Men beslutet om försvarets omfattning och inriktning måste ändå tas.

Här pekar Leijonhielm på flera faktorer. Militärt upprustar Ryssland med reellt cirka 15 procent om året. Den ryska försvarsmakten kan sätta omkring 100 000 kontraktsanställda befäl och soldater i förband på fot. Tillkommer minst lika stora paramilitära förband. Därutöver finns värnpliktiga upp till totalt 1,2 miljoner. Ett upprustningsprogram fram till 2015 ska resultera i modernare beväpning.

BEKYMMERSAM VÄRDEGRUND

Någon överskeppningsförmåga är enligt Leijonhielm dock inte förhanden, varken nu eller planerad. Detta innebär en militärstrategisk vinst för Sverige, för det i dag osannolika fallet att Ryssland skulle planera en väpnad aktion mot svenskt territorium. Dock finns förbättrad luftlandsättningsförmåga, vilket skulle peka mot ett starkare svenskt luftförsvar. Leijonhielms före kollega Gunnar Jervas har tidigare föreslagit mot att svenskt luftförsvars bas

borde vara byggt på missiler, enligt Jervas mer kostnadseffektiv än Gripen.

Än mer bekymmersamt, enligt Leijonhielm, är den politiska utvecklingen i Ryssland och det allra mest bekymmersamma är den värdegrund landets ledning under Putin utvecklat.

– Ryssland vill vara en seriös partner i det utrikespolitiska spelet men samtidigt inte dela de värderingar som genomsyrar demokratierna i väst, säger han.

Här pekar Leijonhielm på mänskliga rättigheter och odemokratiska val. Putin styrde med järnhand och stoppade den demokratiseringsprocess som inleddes under Boris Jeltsin. Sovjet hade kollapsat och ur spillrorna arrangerades allmänna val och marknadsekonomi infördes snabbt. En extremt rik överklass skapades genom förvärv av tidigare statliga företag. För gemene man blev det sämre.

– Putin föll tillbaka på kommunistpartiets svartmålning av en liberal marknadsekonomi. Ryssen i gemen som lever ett tämligen snålt tilltaget liv var benägen att hålla med Putin, eftersom det dels saknades alternativ för denne och dels uppskattade ett Ryssland som åter räknas till de respektingivande staterna. Vad Putin i praktiken gjorde var att föra landet mot en form av korporativ stat med tsaristiska förtecken, säger Leijonhielm.

FORTSATT UPPRUSTNING

Ett av de största hoten, menar Leijonhielm är att valmanskåren i grunden delade Putins auktoritära politik, i vilken ingick manipulation av duma- och presidentval där en del politiska opponenter, till exempel Kasparov och Kasianov, inte tilläts delta.

– Det återstår nu att se vad den nye presidenten Medvedev innebär, om han får ett inflytan-

Rysslandsexperten Jan Leijonhielm menar att Ryssland vill vara en seriös partner men att landet och dess ledning inte delar värderingar som råder i väst.

de, eller om vi får se en förlängning av Putins politik, som kommer att föras från premiärministerposten. Medvedev har gett ett mer liberalt intryck, men han kan knappast vara omedveten om att hans valseger bottnar i avancerat valfusk. Hans aktionsförmåga är dessutom bunden av en treårsbudget, inklusive en ökning av försvarsbudgeten fram till 2011. Han har också bekräftat att Ryssland måste fortsätta rusta upp, säger Leijonhielm.

KONFLIKTDIMENSION

För svenskt vidkommande är närområdets försvarspolitiska utveckling av stor betydelse.

– Fler länder, bland annat

baltstaterna och Polen ser bekymmersamt på utvecklingen i Ryssland. De rustar upp och Sverige kan tvingas delta i denna dystra dans.

Om det globala hotet mot miljön inte är en fråga för Sveriges militära försvar, utan att detta försvar ska användas för att skydda svenska intressen när all annan konfliktlösning visat sig resultatlös föreligger frågan hur det ska dimensioneras. Den slitna metaforen med brandförsäkring på villan och premier som betalas varje år trots att sannolikheten för brand antingen är extremt låg eller omöjlig att förutse, tycker Leijonhielm ändå har bäring på svenskt försvar.

– Så länge man inte kan förutse bränder eller andra länders agerande så måste man ha någon sorts skydd.

Frågan är hur stor premien ska vara och hur försäkringen ska vara utformad. Leijonhielm jämför med Finland som ökar budgeten sedan 2000 för sitt militära försvar såväl reellt som i andelar av BNP, på grund av landets läge och krigshistoria med Sovjetunionen för 60 år sedan. Minnet lever kvar.

TEXT & FOTO: PER LUNQE

Trivselpengar trots motionsslarv

■ Trivselpengarna till hemvärnsråden kommer att delas ut på samma sätt i år som tidigare – alltså i proportion till antalet uppfyllda kontrakt. Det beslöt rikshemvärnsrådet på sitt möte 8–9 mars. Den totala summan i år blir 350 000 kronor. För att få ut pengarna måste man först ha redovisat hur medlen användes förra gången.

Diskussionen avslöjade att rikshemvärnsrådet inte är helt tillfreds med hemvärnsrådets arbete med motionerna till tinget 2007. Flera av dem var

inte tillräckligt väl behandlade lokalt, vilket tvingade rikshemvärnsrådet att avsätta mer tid än vanligt för läsning, faktainhämtning och yttrande. Minst ett extra möte krävdes för att få motionerna i användbart skick till tinget.

Ett förslag om att ta igen kostnaderna genom att dela ut mindre trivselpengar i år avvisades dock som en kollektiv bestraffning som skulle drabba dem som följt direktiven för motionsskrivande.

ULF IVARSSON

Mindre snack och mera strid i National Guard

■ Mer realistiskt och mindre diskussioner med syfte att komma överens – så beskriver kompanichefen John Malkki från Göteborgs norra hemvärnsbataljon i Elfsborgsgruppen den utbildning han fick som utbytestudent under två veckor med Minnesota National Guard.

Under en vecka deltog han i utbildningen och fick ett komprimerat program ur uppträdande i Rapid Reaction Force som ges till USA:s motsvarighet till hemvärnsmän.

En dag övade John Malkki med sina kurskamrater agerande i fordonskolonn. Fyra Humvee med datorer och skärmar på insidan av vindrutorna var hårdvaran.

Varje Humvee huserade en

Minnesota National Guard får räkna med att hamna i krig.

förare, en chef och en skytt. Övningen fokuserade mot fientlig fordonsfälla.

En annan dag övade man tårgas, det vill säga, de övade fick varsin dusch i ögonen.

– Bra att veta hur det känns, säger John Malkki. Det kan va-

ra nyttigt om vi tvingas använda detta vapen som skyddsvakter.

Instinktivskytte var ett moment. Du som genomfört GU eller mer stannar normalt när du ska använda din ak, du höjer vapnet, siktar och skjuter. I stället gick momentet ut på att ut-

föra dessa åtgärder gående. På så sätt blir du svårare att träffa för motståndaren.

En sak som slog John Malkki under utbildningen var att de inhemska kurskamraterna lever i ett land som är i krig. I National Guard skriver man på ett 20-årskontrakt och sannolikheten är stor att man roteras ut i världen under denna tid.

– Tonen är kärvar. Befälen och soldaterna lär sig att agera mer bestämt. De dividerar inte med lokalbefolkningen för att komma överens. Har de olika åsikter är det inte mer än att National Guard-soldaterna driver igenom sin vilja, säger John Malkki.

TEXT: PER LUNQE

FOTO: JOHN MALKKI

Franskt gästspel i Hemvärnets musikkår Borlänge

■ Under vintern har Hemvärnets musikkår Borlänge fått förstärkning. Det är 20-åriga Marine Pige från Annecy i Frankrike som spelar tvårflöjt tillsammans med musikkåren. Och det fortsätter hon med fram till sommaren.

Marine Pige studerar ekonomi och marknadsföring vid Högskolan Dalarna under ett år. Hemma i Frankrike har hon spelat tvårflöjt i många år och när det var dags för studier i Sverige följde flöjten med.

– Jag såg Hemvärnets musikkår Borlänge första gången i december när de spelade julmusik på Sveatorget, säger Marine Pige. Då frågade jag om det fanns möjlighet att vara med och spela i orkestern, och fick veta att jag var välkommen till repetitionerna, säger hon.

Marine Pige spelar tillsammans med musikkåren under våren.

När tidningen träffar Marine repeterar musikkåren in ett figurativt program inför medverkan i Västerås tattoo. Marine har lärt sig att marschera och ska även få låna en uniform till konserten.

– Det är svårt att förstå alla instruktioner på svenska, säger hon. Men när det gäller musi-

ken är det inga problem. Musikkårens språk är ju internationellt.

Att spela mycket marschmusik är en ny erfarenhet för Marine. Hon berättar att de i orkestern i Annecy spelar marscher endast vissa speciella dagar. I övrigt blir det en hel del jazzmusik eftersom orkesterledaren gillar den typen av musik.

– Av den musik som jag spelat i musikkåren i Borlänge, vill jag gärna ta med ett potpurri med Alley Cat, Raise me up och Säg det med ett leende, hem till min orkester, säger Marine.

Även musikkårens dirigent Tomas Hellström tycker det är kul med ett utländskt gästspel.

– Det är jättetrevligt när utländska studenter, som också är musiker, söker upp en musikkår och ber att få vara med och spela. Musiken känner ju inga gränser. Att träffa och umgås med andra musiker ger en större erfarenhet än bara studier att ta med sig hem, säger han.

Marine Pige spelar med musikkåren fram till vårterminens slut i juni. Då är hennes studieår i Sverige avslutat och hon flyttar hem till Frankrike igen.

TEXT & FOTO:

MIKAEL PRENLER

HvSS i behov av nya investeringar

■ Färgen har knappt hunnit torka i Prins Bertils Gård på HvSS innan nya tunga investeringar aktualiseras för stiftelsen Hemvärnsfonden.

Det behövs evakueringslokaler för personalen när slottet ska saneras och renoveras.

Lärarygeln behöver antingen renoveras eller ersättas med en ny byggnad.

Vattenverk och reningsverk behöver ses över och ett kallföråldrat repareras eller ersätts.

Under året planeras dessutom underhåll av värme och ventilation i Petrigården.

– Var och en förstår att det är en stor uppgift som ligger framför skolan och stiftelsen Hemvärnsfonden de närmaste åren, säger skolchef Torsten Hallstedt.

Fortverket har lämnat in ett underlag till högkvarteret om evakueringslokaler och finansieringen av åtgärderna i slottet diskuteras mellan Hemvärnsfonden och Stockholm Vatten.

– Läget med skolans lokaler är besvärligt men är ingen begränsning för oss under 2008 och 2009, säger Torsten Hallstedt.

Förbanden numreras

■ I krigsorganisation 09 numreras hemvärnsbataljonerna och kompanierna. Littereringen sker med den gamla försvarsområdesindelningen som förebild. I norra Småland heter således bataljonerna formellt 171,

172, och 173. hybat. Skälet till numreringen är att förbanden då är lättare att hantera i Försvarsmaktens olika register. Inget hindrar att man också har kvar de geografiska eller andra traditionella namnen samtidigt.

Jeanette Sverigebäst med Angermannas sajt

70 390 besök på hemsidan under 2007! Det svårslagna rekordet kan Angermanna hemvärnsbataljon i Västernorrland visa upp.

■ Förklaringen till framgången är enkel, konstaterar webbansvariga Jeanette Öhgren. Vi är alltid mycket aktuella. Ofta har vi texter och bilder på hemsidan inom några få timmar efter avslutad aktivitet. Vi har också rykte om oss att servera intressant läsning och bra och många bilder. Dessutom är vi duktiga på att göra reklam för vår hemsida vid rekryteringsaktiviteter och när vi är ute på kurser.

Även om över 70 000 besök under ett år är en mycket bra siffra tror Jeanette att antalet besök är ännu fler.

– Jag vet inte hur dom räknar, konstaterar hon. Vi har i snitt runt 20 000 besök varje månad. Det har vi kunnat konstatera.

Andra hemsidor inom hemvärnet kommer inte i närheten av Angermannas besöksiffror. Enligt de officiella statistikciffrorna kom bataljonen i Piteå närmast med 28.435 besök under 2007.

Jeanette drar det utan jämförelse tyngsta lasset när det gäl-

Jeanette lägger ner 40 timmar per månad på hemsidan.

ler jobbet med hemsidan, men hon har också gott om medhjälpare som uppskattar hennes arbete.

– Har jag inte möjlighet att åka ut och göra reportage finns det många soldater ute i kompanierna som skickar bilder och texter för att hålla hemsidan uppdaterad.

– Jag lägger ner enormt mycket tid på hemsidan och det skulle aldrig fungera om jag inte tyckte det var roligt. Det

känns jättebra att jag kan glädja alla i vår bataljon med att visa vad som händer hos oss. När jag kommer med kameran så vet alla vad som är på gång, soldaterna sträcker upp sig och jobbar på, eftersom de flesta vet att jag vill ha actionbilder.

Jeanette lägger ned otroligt mycket tid på hemsidan. Enligt en försiktig uppskattning rör det sig om 40–50 timmar under en normal månad med mycket aktiviteter.

– Jag tycker det är värt all tid. Jag blir uppskattad för allt arbe-

te jag lägger ner. Jag blev nyligen belönad med bronsmedalj för mitt arbete med hemsidan. Och det värmdes ända in i hjärteroten.

– Jeanette är en pärla. Hon gör ett fantastiskt jobb, berömmar bataljonschef Sven-Erik Söderin, Sollefteå. Hon är etta på allt och är mycket uppskattad av alla i vårt förband. Hon är dessutom en stor tillgång i stabarbetet genom sin förmåga att skapa ordning och reda i rollen som stabsguppchef.

TEXT & FOTO: UNO GRADIN

Skjutbanan på HvSS under byggnad

■ Den akustiska skjutbana som planerats på HvSS har nu avancerat rent fysiskt. Det meddelar Christer Kjellberg som håller i trädarna runt byggnationen.

Skjutbanan har en skjutlängd på 200 meter och med 20 skjutplatser ska övad trupp slippa vänta på sin tur. Fortifikationsverket har monterat kablar och elskåp. Sista etappen inför pre-

miärskjutning står SAAB för – mikrofoner, elektronik och monitorer.

Den akustiska skjutbanan medför att skytten i sin monitor omedelbart efter skott ser hur kulan sitter i tavlan och kan inför nästa skott antingen korrigera riktmedlen eller sikta om. Det borgar för bättre utbildning.

Pionjärtiden i Röda korset ställs ut

■ På Humanitetens Hus i Malmö finns nu en permanent utställning om Röda korsets pionjärinsatser. Bland dessa nämns verksamheten för försvaret och givetvis även hemvärnets sjukvård.

– Vi har här fått möjlighet att ställa ut en del av SRK:s historiska samlingar som jag och en tidigare kollega håller på att dokumentera. En annan av mina vänner har möjliggjort detta genom att skänka de tre montrarna, säger Bo Löfqvist, som varit verksam på olika befattningar i Röda korset och författat en historik om hemvärnssjukvården.

2008

tar vi med er
på spännande historiska resor
under kvalificerade expertguider till

Falklandsöarna, Vietnam, Kina, Tibet, Gallipoli, Nordkalotten, Karelen, Italien, Västfronten och Berlin

PELLE MOHLIN TRAVEL
Pastellvägen 15, 121 36 Johanneshov

E-post
pelle.mohlin@mohlintravel.se

Bokning, katalog
detaljprogram
www.mohlintravel.se

Richard lärde amerikanerna åka skidor

Under en vecka fick kompanichefen Richard Wachtmeister förmånen att tillsammans med tre andra befäl utbilda en pluton amerikanska soldater i vinterföre.

■ Utbildningen ägde rum på Varnäs utanför Trondheim och den som sett amerikanska soldater som till nöds har erfarenhet av snöskor, att trilla omkring på skidor undrar kanske hur Richard Wachtmeister lyckades under en vecka.

– Det gick förvånansvärt bra, säger han. Soldaterna kommer från svensksbygder i Minnesota

där snö förekommer.

De amerikanska soldaterna fick en komprimerad vecka och redan dag tre bar det ut i skogen med norsk vinterutrustning, bland annat en variant av överdragssko som bekvämt dras på befintlig känga och som passar i skidbindningen.

FOTO: ISTOCKPHOTO

– Alla kom hem med torra strumpor, säger Richard

Wachtmeister.

Denna detalj är viktig, för första bekantskapen med snö ska vara angenäm, som en luttad K4-jägare säger till tidningen Hemvärnet.

Under den fyra dygn långa

vinterövningen lärde sig amerikanerna att framföra sig själva med personlig utrustning, pulkor med patrulltält, att tolka efter bandvagn och att bygga läger. Som ett exotiskt inslag snarades ripor. Bekantskap gjordes även med laviner.

– Vi sov i patrulltält värmda med norrmännens utmärkta värmekök, det vill säga kök som dels avger värme i tältet och som vi lagade mat på, säger Richard Wachtmeister.

Dessutom byggdes den norska varianten av snöka, där nio soldater sover gott i nollgradig temperatur oavsett om det är tjugo minusgrader och snöstorm utanför snökan.

– Man ska trivas i fält, säger Richard Wachtmeister.

PER LUNQE

Högvaktsfilm behöver sponsor

■ Efter fem minuters visning av filmen om Svenljunga-Axelfors hemvärns högvakt påsken 1960 var rikshemvärnsrådets utsedda granskare inte beredda att direkt föreslå bidrag till att redigera och överföra denna 8 millimeters svartvita stumfilm

till DVD-format. Södra Kinds försvarsförening letar sponsorer till arbetet, som beräknas kosta 30 000 kronor.

Enligt ansökan ska filmen kompletteras med intervjuer med några som var med.

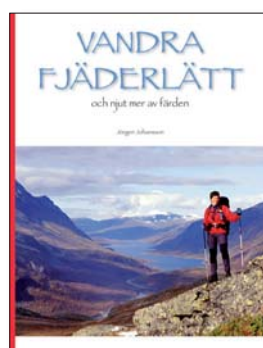
Invändningarna gällde att rå-

dets kassa inte kan användas som bidragsfond och att det var oklart om det faktiskt var en ansökan ställd till rådet. Kompromissen blev att överlämna papperet till kronprinsessan Margaretas landsstormsfond.

Vildmarksbiblioteket

Vi inspirerar till och underlättar spännande friluftsliv- och vildmarksaktiviteter.

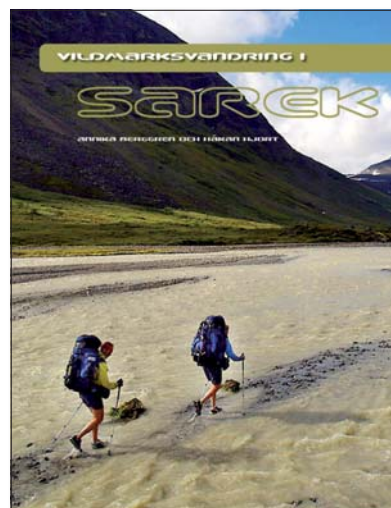

**Lättare packning?
Ja tack!**

Du som vandrar för att njuta så mycket som möjligt av naturen och av färden i sig – *Vandra fjäderlätt och njut mer av färden* är något för dig! I boken finns mängder av nyttiga tips om hur packningen kan bantas på lätt sätt – för ett mer njutbart friluftsliv, oavsett var och när du vandrar.

Författaren Jörgen Johansson är en mycket erfaren fjällvandrare och har under mer än 20 års tid provat sig fram till lätta lösningar, som fungerar utmärkt även på långa fjällturer i krävande terräng. Han har på senare år bantat sin packning med mer än 10 kilo under långturerna och har det ändå lika bekvämt och säkert som tidigare.

ISBN 978-91-975541-6-9

**NY
BOK OM
SAREK**

Riktig vildmarksvandring!

I den här boken om vandring i Europas mäktigaste vildmark får du både njuta av spännande vandringsberättelser och inspirerande foton, och får dessutom mängder av tips för din egen vandring i området.

Boken är skriven av den kända frilansskribenten Annika Berggren och en av våra bästa outdoor-fotografer, Håkan Hjort, har fotat.

ISBN 978-91-975541-9-0

Läs mer på www.vildmarksbiblioteket.se

Kapitalförvaltningen stramas upp

■ Rikshemvärnrådets ekonomiskutskotts förslag till ny policy för kapitalförvaltningen antogs av rådet på ett möte den 9 mars. Det handlar om tillgångar som i dag är värda cirka 13 miljoner kronor. Det nyvalda rådet tyckte att det var dags att strama upp reglerna för placeringarna. Policyn innebär att risker ska undvikas genom att blanda aktier och räntebärande papper. Högst 45 procent får vara aktier, 50–70 procent obligationer och några procent – vid köptillfället – får satsas på fastighetsaktier och så kallade hedgefonder.

Under diskussionen tillkom även bankkonton.

– I systemet ligger en stor säkerhet men vi har också möjligheter att ta en viss risk, sa Åke Juhlin i ekonomiskutskottet.

Ledamöterna har vidare ansvar för att placeringarna kan försvaras etiskt och socialt.

Ekonomiskutskottet föreslog därför att placeringar ska undvikas i företag som är miljöförstörande eller som har betydande

de verksamhet inom alkohol- eller tobaksbranschen. Detta betraktas av flera i rådet som för detaljerat och de ville ha en mer svepande skrivning. De anser att det räcker med en formulering om hänsyn till mänskliga och miljö.

– Jag tycker inte att vi ska ha någon lucka här eftersom vi förknippas med Försvarsmakten, sa Stefan Hammarbäck som är ersättare i rådet, sitter i ekonomiskutskottet och varit med om att arbeta fram förslaget till regelverk.

– Vi ska inte tjäna en massa pengar utan ha en lämplig utdelning som täcker våra utgifter, sa Åke Juhlin.

Snabbare och mer utförlig rapportering om förvaltningen ingår också i rådets fortsatta styrning och även mer pedagogiska redovisningar i råd och för tinget.

Förvaltningen av kapitalet konkurrensutsätts. Ekonomiskutskottet har börjat sondera tänkbara förvaltare.

ULF IVARSSON

Ge dig själv en rejäl känga.

Årets produkt!
Ute Magasinet 2006

Bäst i test!
Norsk Jakt & Fiske 2007

Syncro Boot High, finns i hög och mellanhög och nu även i ny färg.

För många är Lundhags synonymt med världens bästa kängor. I Syncro Boot hittar du därför ett givet alternativ när du inte vill kompromissa med ett enda steg.

Denna testvinnare bygger på precis samma grundtanke som i alla våra andra kängor; det ska vara enkelt och funktionellt. Och fungera mil efter mil. Det gör det bland annat tack vare ett unikt hälgrepp, stadig Vibram Traction-sula och en rejäl cellgummibotten.

Återstår bara att se till att du kommer iväg ut i alla tänkbara och otänkbara förhållanden.

Lundhags®

Beställ vår nya sommarkatalog på www.lundhags.se

Hjärtflimmer lågprioriteras

FOTO: ISTOCKPHOTO

■ Pengar till en hjärtdefibrillator hoppas Medelpads hvbataljon få från kronprinsessan Margaretas landstormsfond. Rikshemvärnrådet, som fungerar som beredningsorgan för ansökningarna, tror inte att fonden är så lätt att beveka i detta fall och rangordnar denna ansökan sist bland sammanlagt åtta från hemvärnet. I topp hamnar i stället rådets egen anhållan om bidrag till fem regionala seminarier för grupp- och plutonchefer om medinflytandet som hävstång i förändringar.

Musiktidsfristen förlängs

■ Sjövärnsskårens musikkår är godkänd för högvaktsspelning och kommer att antas som hemvärnsmusikkår. 18 kårer är godkända.

Eventuellt förlängs tidsfristen

ett halvår för de 13 som återstår. Musikinspektören hinner nämligen inte med alla till den 31 december, som var tänkt. Omkontrollen är också borttagen av samma anledning.

Bröder i Härnösand med 100 år i hemvärnet

■ Bröderna Ingvar och Arne Billström i Härnösand gör verkliga skäl för att kallas krutgubbar. Tillsammans har de avverkat de första 100 åren inom hemvärnet.

Den största prestationen svarar 84-åriga Ingvar för. Han har varit aktiv i hemvärnet i Härnösand i 65 år. 77-åriga "lillbror-sen" Arne fyller på den imponerande statistiken med 35 år.

Noga räknat är 100-årsdagen redan passerad. Tjänsteårstecknen skulle nämligen ha delats ut 2007, men ceremonin fick av praktiska skäl skjutas upp till efter årsskiftet.

Ingvars engagemang för att värna hembygden startade egentligen samtidigt som hem-

Bröderna Arne och Ingvar Billström i Härnösand gör onekligen skäl för att kallas hemvärnsveteraner. Tillsammans har de avverkat 100 år inom organisationen.

värnet organiserades under brinnande krig 1940.

– Några grabbar och jag fick under hösten 1940 i uppdrag att spana efter flygplan från Värkasberget, berättar Ingvar.

Det var så det började.

– 1942 sökte jag mig till hemvärnet och deltog direkt i flera övningar. Det blev början på mitt intresse för att arbeta för försvar av hembygden.

Försvarsviljan var på den tiden mycket stark och många anslöt sig till hemvärnet för att göra en insats.

– Vi hade inga riktiga uniformer utan grötrockar med en krona och ett stort H på ena armen, fortsätter Ingvar. När vi skulle öva fick vi hämta ut mau-sergevären, modell 96 på polis-

stationen. Vi fick mest skjuta lösplugg, men ibland blev det också skarpskjutning på skjutbanan. När övningen var klar fick vi lämna in vapnen igen.

Båda bröderna är duktiga skyttar och en imponerande prissamling hemma i gården i Solumsbyn utanför Härnösand påminner om framgångarna.

– På G 23 visste man inte om det fanns årtalsmärken för 65 år som hemvärnssoldat, berättar kompanichefen Olle Dahlberg i samband med att belöningar och blommor delades ut till bröderna Billström. Det visade sig dock att det visst finns sådana märken även om det är mycket sällsynt att de delas ut.

– För mig som nybliven hemvärnschef var det en stor upplevelse att möta dessa engagerade veteraner, fortsätter Olle Dahlberg. Jag hade nöjet att utöver bröderna Billström även dela ut tjänsteårstecknen till ett par soldater i mitt kompani med 40 års tjänst, Olov Arvid Jonsson och Arnold Johansson.

TEXT & FOTO: UNO GRADIN

Invärdering börjar 2009

■ Civil kompetens som till exempel yrkesförrare, kock eller sjuksköterska har hittills inte gjort det lättare att komma in i hemvärnet. All fackutbildning i avtalsorganisationerna måste ändå genomgå. Rikshemvärnschefen vill ändra på det och har därför gett HvSS i uppdrag att pröva ett antal fall samt därefter föreslå regler. Målet är att dessa ska börja gälla från 2009.

Utskott demokratiserar medaljerna

■ Statuter för två nya silvermedaljer och ändringar i kraven för bronsmedaljen blev för mycket för rikshemvärnsrådet att ta ställning till vid ett och samma sammanträde. Ett särskilt medaljutsnitt bildades därför på mötet i mars. Det består av sammankallande Thomas Widlund, sekreterare Mats Jonsson samt Charlotta Öhgren och Thomas Qvist.

I diskussionen sa Thomas Widlund att han anser att medaljerna borde rangordnas bättre. Bronsmedaljen vill han ha i kategorin utmärkelser för "framstående tjänstgöring" i stället för "berömvärd gärning". Som det nu står gäller "bragdliknande insatser" för att få den, men det stämmer inte riktigt med möjligheten att kunna få den tre gånger.

Nytt för hemvärnets silvermedalj är att det inte längre är

rikshemvärnsrådet som bestämmer tilldelningen i förhållande till antalet uppfyllda kontrakt utan hemvärnsråden som får dela ut en medalj per kompani.

FEL I SYSTEMET

Ett försök att demokratisera medaljerna kan väntas. Historiskt är det väldigt få meniga som belönats. Det tänker Charlotta Öhgren sätta punkt för:

– Systemet är fel. Man ska inte behöva vara chef för att få medalj. Hos oss är avtalspersonalen särskilt missgynnad. Det måste vi ändra på.

Centrala musikerådet fördelar sina egna medaljer.

– Vi har en så långsam rotation i musikerådet att vi mycket väl vet vilka som är värdiga mottagare, säger Jan Olof Svensson, CMR:s vice ordförande.

ULF IVARSSON

Medinflytandet får kosta

■ Vad är ett värdigt rikshemvärnsting och hur mycket får det kosta? Ojämnheten är träffas valda ombud, anställda och inbjudna gäster till en tre dagar lång samling.

Förra tinget kostade cirka 600 000 kronor inklusive resor och uppehälle. Är demokratin värd det, frågade sig rådet på sitt marsmöte och svarade ja. Till nästa ting måste man dock se över kostnaderna. Det blir därför ingen utlokalisering i

landet, utan inriktningen är Storstockholm.

Flera minns med olust tingen i Forsmark 2003. Billigt, men trånga lokaler och dålig förläggning. Standarden på Aronsborg 2007 var utmärkt men kostnaden per delegat blev tre gånger högre. Konferensanläggningarna i storstad faller på det. Hemvärnets stridsskola är för liten. Ett hett tips är därför Karlberg igen, men staben funderar vidare.

Svårt med kontraktet

■ Får inte Försvarsmakten regeringens tillstånd att flytta 850 miljoner kronor från materielanslaget till förbandsanslaget kan det innebära ytterligare 20 miljoner kronor minus på hemvärnsutbildningen och lika mycket mindre till

frivilligutbildning enligt en schablonberäkning som gjorts i högkvarteret. Det blir då svårt att kunna erbjuda utbildning som räcker för att soldaten ska kunna göra sin kontrakterade tid. Regeringen svarar på ÖB:s begäran i april.

DR GLIMNES POKERKIT

***– till alla glada hemvärnare som
blir nya kunder idag!***

Ingår inte. Vi ville,
men doktorn sa nej.

Om du blir kund hos oss idag, får du doktors finfina pokerkit med posten. Hans fullmatade pokerväska, skolböcker och dvd ingår (värde 640 kr).

unibet.com/pokerkit

Hett åtrådd av skånebataljonerna – P7:s nya SIB-anläggning.

*En kvartett chefer för Malmö husarbataljon med järnkoll
Christer Hansson. Undre raden: Mikael Åkesson och Peter*

Husarer är dåligt betalda men glada ändå

**Malmö Husarbataljon renodlar sitt koncept för strid och sköter planering
och utbildning i stor utsträckning själva.**

TEXT: ULF IVARSSON FOTO: ANDERS KÄMPE

på vad de håller på med. Övre raden: Patrik Holmgren, Peter Langerback.

■ Malmö Husarbataljon bär på traditioner från kronprinsens husarregemente, nedlagt 1927. Sista skarpa bedriften var i slaget vid Bornhöft den 7 december 1813, som blev startpunkten till den fred vi fortfarande njuter.

Vi har stämt möte med bataljonschefen kapten Patrik Holmgren i kretsen av sin ställföreträdare sergeant Christer Hansson, insatskompanichefen löjtnant Mikael Åkesson och eskortkompanichefen fänrik Peter Langerback. Vi sitter i "Träffpunk-

ten" i Husie, hemvärnets och frivilligorganisationernas fina lokaler i utkanten av Malmö. Påminner om en gammal officersmäss, men här får man inte dricka alkohol.

Om denna anläggning har tidningens reporter Therese Åkerstedt nyligen berättat, så nu ska det handla om förbandet.

SYNS PÅ STAN

Hur är det, betyder traditionerna mycket?

– Javisst, säger Patrik Holmgren: Husarena var ett värvat kavalleri, lätt beväpnade, dåligt betalda men glada ändå.

Förbandsmärket är direkt hämtat från husarregementets fana. Malmö husarbataljon är lättare att komma ihåg än en siffra och visst gör namnet Husarbataljon större intryck på malmöborna. Förbandet syns rätt mycket i stan, eftersom man i princip bara övar strid i bebyggelse, SIB, med mycket pang och även då fred råder, vilket gör att våldet måste tonas ned.

– Vi strävar efter att profilera oss på SIB och alla aspekter av ledning. Steg ett är att ha väl förankrade order, tydlighet och en fungerande arbetsfördelning mellan kompanierna, säger Peter Langerback.

Förbandet håller mest till i nedlagda industrilokaler i Malmö, bara några få dagar om året får hemvärdet plats i Skånska regementets nyinvigda SIB-anläggning på Revingehed.

Av alla de metoder som används har bataljonen valt att alla ska behärska blyxtlås och genomsök enligt ett enkelt standardförfarande.

– Vi har utarbetat ett dokument som nu gäller i hela Skåne. Ingen egen uppfinning men en anpassning av etablerad teknik till våra uppgifter, säger Patrik Holmgren.

RESER EJ TÄLT

Även i övrigt har bataljonen rationaliserat kraftigt för att utnyttja tiden. Under stabsövningar reses aldrig några tält utan man håller till i Husie, där lektionssalar och expeditioner dukas av sambands- och stabsfolk.

– Vi har stabstält men har aldrig satt upp dem. Det ordnar vi snabbt den dag det behövs, säger Mikael Åkesson.

Han gjorde värnplikten som kompanibefäl på P7 och där upplevde också Christer Hansson sina första klackvändningar. Christer är alltså något så ovanligt som sergeant och stf bataljonschef.

– Jag låg på livkompaniet och blev sergeant när jag ryckte ut. Nu ska jag snart gå

tillbaka till min befattning som hundtjänstbefäl.

Även de andra två har sina militära rötter i skånska pansarförband. Patrik Holmgren var gruppchef på pansarskytte på P 6, var i Libanon 91-92 och hamnade i en beredskapspluton i hemvärdet 1994. Peter Langerback utbildade sig till personalvårdsassistent på P 6 och hade 20 år i hemvärdet som alltiallo i staben innan han gick kompanichefsutbildningen på HvSS.

JOBBADE GRATIS

Civilt finns som vanligt en massa yrkeskunnande i bataljonen. När Mikael Åkesson frågade om någon ville hjälpa till att göra i ordning expeditionen vimlade det av golvläggare, målare och elektriker som gjorde jobbet gratis. Mikael behövde inte slå i en spik. Christer är journalist men kan och vill inte ge hemvärdet några särskilda fördelar när det gäller publicitet. Patrik är specialpedagog.

– Det mest spännande är att försvarets pedagogiska grunder är direkt applicerbara på civil verksamhet. Jag har nytta av "crowd control" på jobbet. Å andra sidan funkar konflikthantering från skolan även i det militära.

Peter är logistiker och sysslar med järnvägstransporter i Ryssland.

Mikael arbetar med it och nätverk.

Bilden av den glada husaren förmörkas något av brister i organisationen som Försvarsmakten ännu inte kommit tillrätta med.

– Hemvärdet blir viktigare och viktigare och det borde synas i tilldelningen av resurser, till exempel moderna fordon. Vi har bilar till en pluton och ingen vet när vi får till den andra, säger Patrik Holmgren.

Christer Hansson:

– Vi är luttrade och förstår vad det beror på men det gör inte den enskilde soldaten, som ser att militära terrängbilar finns att köpa på internet. Alla diskussioner slutar i materielfrågan, även om prylar trots allt inte är det viktigaste, så kräver vi besked!

FÖRÄNDRAR SNABBT

Bataljonen är mitt inne i en omorganisation från två 20-timmarskompanier och två insatsplutoner till ett 30-timmarskompani och ett insatskompani. Peters 30-timmarskompani specialiserar på att skydda underhållskedjor och kunna bevaka transporter och leda trafik.

– Vi försöker förändra snabbt för att

undvika att hamna i en gråzon där missnöjda passar på att sluta. Som helhet fungerar det bra. Allt sker mycket öppnare i dag, även chefstillsättningar, säger Mikael.

Omorganisationen förankras genom att befäl ringer runt till alla soldater för ett personligt samtal. Förr skickade man brev – det räcker inte längre.

– Samtalen brukar ta 10-20 minuter och alla uppskattar att vi hör av oss, även de som är mot att flytta på sig. Folk har en historia de vill berätta, säger Peter.

I framtiden kommer gruppcheferna att få ett större ansvar. Man bygger medvetet på det lilla sociala sammanhanget. Soldater strider helt enkelt för sina kompisar.

RÖD TRÅD I UTBILDNINGEN

Underskotten i ekonomin 2008 tar inte knäcken på Husarerna. Visst, planeringen gjordes om fyra gånger och kurshelger utgår, så även en del förbandsutbildning med skarp ammunition i insatskompaniet. Men Christer Hansson som stått för det mesta av jobbet med utbildningsplanen hävdar att det ändå finns en röd tråd i utbildningen.

I Skåne fördelar man ut en budget till var och en av bataljonerna. Bataljonernas egna befäl får också jobba som instruktörer. Det har de absolut inte något emot. De känner utbildningsståndpunkten bland sina soldater och gör ett bra jobb.

– Det är även viktigt att vi kan ha egna certifierade instruktörer på SIB. Hittills har vi inte fått skicka våra befäl till Skövde för utbildning, säger Mikael.

VÅR LIVLINA

Ett bekymmer är att generalläkaren inskränkt skjutdagarna på Revinge av bulterskäl. Nordiska stridsgruppen och värnpliktiga kommer först och hemvärnet sist. Bara en dag per bataljon blev det 2007.

– Det här är vår livlina, utan skjutterräng kan vi lägga ned, säger Christer Hansson.

Den gamla bilden av hemvärnet och långa handläggningstider bromsar lite i rekryteringen som annars fungerar hyfsat. Husarerna tycker vidare att det är konstigt att soldater som muckat från IA 06 eller utlandsmissioner ska behöva vänta tre månader på att få komma in i hemvärnet.

Den kritik som bataljonens officerare för fram är inte bagatellartad, ändå är grundstämningen oerhört positiv. Peter:

– Vi är med för att vi har roligt och hemvärnet ger verkligen mycket tillbaka. □

Skåningarna förbrödtrar sig

Upptakt för utbildningsåret på Revingehed för andra gången. Försvarets usla finanser kastar en skugga över hvbataljonerna. Men viljan är stark.

TEXT: ULF IVARSSON FOTO: ANDERS KÄMPE

Nya dragonbataljonen firades med bal!

FOTO: HÅKAN NÄSLUND

■ Tidningen hamnade på en kick off i Skåne i februari. Närmare 100 befäl från 5:e och 6:e bataljonerna samlades för att skriva en utbildningsplan och etablera kontakt. Helgen var också en social händelse, men ingen alkohol fick drickas i uniform. Den som gör det får åka hem direkt, sa Mike Braun, chef för 5:e när han inledde och fortsatte med en gemensam hjärtefråga:

– Vi behöver slå vakt om utbildningsenheten i Helsingborg så att ingen får för sig att flytta den till P7.

– Förbrödtra er ordentligt, vi har en framtid tillsammans, sa chefen för 6:e, Tyronne Engström.

KAN BLI FÄRRE

Stf chefen för P7, Bo Hansson, sa att Skånes hemvärn är ett föredöme för övriga Sverige. Sen gick han in på försvarets planer på att dra ned volymen till 16 500 man.

– Hemvärnsförbanden i Skåne måste kunna hitta en kvalitativ och ny struktur inom fem år. Det kan inte vara en konstant del av insatsorganisationen, det kan bli färre bataljoner. Var med i diskussionen om personalförsörjningen.

Mångsidighet och tillgänglighet kräver P7. Minst 75 procents uppfyllnad gör förbanden användbara.

– Växelspelet hemvärn- P7 måste öka, vi behöver varandra. Vi har ingen ekonomisk kris men vi kan uppfattas vara omringade och beskjutna från alla håll. Därför måste vi fokusera på vad vi kan göra för de pengar vi får.

Det är en sänkt ambitionsnivå och de snäva ramarna tvingar fram en effektivisering. Kvalitet utlovas ändå:

– Vi vill lämna det gamla sättet att räkna timmar och skulle hellre låta den enskilde plocka ihop sitt utbildningsbehov av

ett begränsat antal typövningar, säger major Richard Sjöholm, utbildningschef på Skånska gruppen.

Väpnad strid i förband, rekrytering av ännu en insatspluton och fortsätta att bygga upp ett insatskompani per bataljon är målet för 2008.

TILL DET BÄTTRE

Fänrik Petri Sjöstedt i 6:e tycker att han fick lite svävande svar på hur krav och resurser hänger ihop.

– Det är stora visioner, men finns förutsättningar att leva upp till dem?

Petri Sjöstedt är chef för stabsgruppen på stabs- och trossplutonen i insatskompaniet. Innan dess var han plutonchef på ett vanligt kompani. Under snart 15 år har han sett en väldig utveckling till det bättre i hemvärnet. Trots allt är han optimist:

– Det är viljan hos folket som gör att det här håller.

I staben på 5:e insatskompaniet sitter Pia Söderholm. Hon kom in via Lottorna för 20 år sen.

– Det här är mitt stora intresse och det är bra att det sker en utveckling. Men det tar sin tid att få bort stämpeln som en gubbororganisation.

Vad tycker du om helgen här på Revinge?

– Jag lär känna folk. Jag har inte varit så aktiv ett tag, men nu börjar barnen bli stora.

Pia gjorde dock över 100 timmar förra året.

RISIGA FINANSER

Ett välkänt ansikte i försvarssammanhang i Skåne står bredvid. Det är överstelöjtnant Jan Andersson, numera pensionär och stabsmedlem i Dragonbataljonen (5:e). Medan kollegan Susanne Nilsson rättar till Jans fältjacka för fotograferingens skull säger han några väl valda ord:

– Den här helgen ger allt befäl chans att vara med i planeringen. Vi kan skapa förutsättningar för att kunna nyttja resurserna på bästa sätt.

Apropå de risiga finanserna i Försvarsmakten säger Jan att man inte ska gråta över spilld mjölk. Fast visst blir det svårt att få ihop målet – väpnad strid – med den sänkta ramen.

– Det viktiga är dock att vi nu är med i

Stf regementschefen Bo Hansson konstaterar att hemvärnet har samma dignitet som hans övriga förband.

Stora visioner, men har vi resurser? Petri Sjöstedt hoppas på viljan.

Tyronne Engström, bataljonschef.

Nikki Arvidsson, stabsgruppchef.

Pia Söderholm, stabslotta.

Jan Wendt, kvartermästare.

Jan Andersson, stabsbefäl : – Jag tar hellre en som är lite äldre och tyngre men som är där.

– Unikt för Skåne är att en gruppchef får tusen kronor extra om han eller hon ser till att soldaterna är aktiva och skyddsvaktsutbildade. Ett sätt att stimulera och få liv och rörelse i verksamheten, säger Håkan Näslund, stabsbefäl i 5:e.

P7:s övningsscenario och betraktas som en fullvärdig underställd enhet.

FAST I GÅNGET

Kvartermästare Jan Wendt i 6:e är lite på sin vakt inför eventuella nya omorganisationer.

– Vi har blivit lovade att inget ska ske före 2009 och kan vi bara rekrytera får vi ha kompaniet kvar. I det sammanhanget måste vi vara rädda om de äldre som kan omplaceras i befattningar som inte är så fysiskt krävande.

Skytteintresset förde Jan Wendt in i hemvärnet och nu har han blivit fast i gänget. Visst har han perioder av tvivel, men de varar högst en månad. Att Jans fru

är stabslotta underlättar. Vi är i första halvan av februari och fjärde helgen i rad har Jan haft uniform på sig.

– Det har varit problem att göra under 500 timmar.

Furir Nikki Arvidsson är stabsgruppchef i 5:e och har flyttat mellan 6:e och 5:e i år och känner alltså folk i båda. Även hon kommer från Lottorna. Sonen är en blivande hvungdom.

– Han och hans syster är stolta över mig och mitt andra liv i hemvärnet. Det ger så fantastiskt mycket.

GIVEN UPPGIFT

Regementet knyter hvbataljonerna hårt till sig. Kommer ni att kunna rekrytera 20 procent av värnpliktskullen till hemvärnet?

– Jag har inga siffror men vi ordnar särskilda temadagar då hemvärnet exponeras. Vi tar seriöst på målet och ser det som en given uppgift, säger Bo Hansson.

En hvorganisation som är ordentligt uppfyllt är också en bas för utlandsstyrkan, så regementet har dubbel anledning att försöka.

En yrkesofficer som chef har 6:e bataljon, nämligen kapten Tyronne Engström. Han var först yoff sedan reservare och är nu anställd igen på Skånska gruppen. Enda nackdelen med de två rollerna är att det är svårt att få arbetstidsplaneringen att gå ihop. Jo, ibland känner Tyronne också en viss lojalitetskonflikt.

– Omorganisationen ställde till det. Förra året slet jag för att få ihop en bataljon av resterna av två andra. Nu kan vi gå vidare. I år ska vi jobba med måluppfyllnad. Framtiden är ljus. □

TUFF KUR för fem raka

TEXT: BENGT PLOMGREN FOTO: ANDERS KÄMPE

Det är en tuff konkurrens för att få plats i skaraborgarnas lag. Enda tjejen Emma Hansson pressar in ledaren Tommy de la Rosée längst upp till vänster ihop med Markus Friman, Henrik Sirén, Johan Hansson, Marcos Sirén och Peter Bygdén.

– Det har blivit en prestigegrej för oss att vinna "Rikshemvärnschefens ungdomstävling". Det skulle kännas konstigt att bli sådär tolv. Vi satsar på att vinna för femte gången i år! Vi träffade de målmedvetna ungdomarna i Skaraborg lag 1 en fuktig midvintersöndag.

■ Kan Skaraborg lag 1 vinna "Rikshemvärnschefens ungdomstävling" fem år i rad?

Killarna tvekar inte.

– Javisst! Vi tränar två gånger i veckan för att vara på topp till tävlingen i augusti.

I augusti förra året vann laget den ärofyllda tävlingen för fjärde året i rad. Precis som året innan besegrades ett norskt lag på sista sträckan.

Träning två gånger i veckan?

– Ja, kanske inte under vintermånaderna, säger ungdomsledaren Tommy de la Rosée. Men vi brukar sätta igång på allvar någon gång i april med 2–3 träningar i veckan. Förra året var vi 9–10 stycken som tränade varje gång. I varje lag ingår fyra, men i varje tävlingsmoment är det sedan tre.

Det är alltså rejäl kamp om platserna i lagen. Vi följde dem en söndag på P4:s övningsfält i Skövde. 30-åriga Tommy var själv med i tävlingen några år på 90-talet. Nu drillar han nya årgångar. Han springer före och visar tekniken för att klara av murar och steghinder och hur man hjälper någon i laget som fastnar.

STARK STOMME

– Vi kör våra träningar väldigt avslappnat, men ändå med tävlingen i bakhuvudet.

Jo, nog märks det att tävlingen finns i bakhuvudet och att det gått prestige i att

vinna. Bröderna Sirén är en märklig och stark stomme i laget. I förra årets vinnarlag ingick Henrik född 1992, Marcos född 1990, och Sebastian född 1988. Sebastian har fallit för åldersstrecket, men i familjen finns fler yngre syskon som kanske längre fram kan vara kandidater till lagen. I familjen utanför Jula finns nämligen hela tio barn i åldrarna 7–22 år! Storasyrran som är 22 år har varit med några gånger tidigare för Försvarsutbildarna.

Förra året var tre bröder Sirén med i vinnande laget Skaraborg 1. Sebastian har fallit för åldersstrecket, men kvar som stabil stomme i laget finns Henrik t v och Marcos.

Sebastian ska in i lumpen nu som fallskärmsjägare, men Henrik och Marcos är rejält motiverade för att försvara äran för Skaraborg och familjen vid årets ungdomstävling i slutet på augusti.

– Vi är ju inte klart bäst i alla grenar. Om vi ska klara att vinna för femte året i rad måste vi sikta högre nästa gång och försöka vinna alla grenar. Skytte är till exempel inte vår bästa gren, även om vi faktiskt vunnit några gånger i de olika skyttegrenarna. Men vi är nog bäst

på att träna på det som går att träna på. Avståndsbedömning är alltid lurigt och överraskningsmomentet får bli vad det blir.

ENSAM TJEJ

Vid uppvisningen för oss på tidningen är det sju stycken som ställer upp inklusive ledaren Tommy. Förutom bröderna Sirén är det Peter Bygdén född 1991, Markus Friman född 1992, Johan Hansson född 1990 och Emma Hansson född 1991. Bara en tjej!

– Ja, tyvärr, säger hon.

– Jag hoppas på att det kan komma fler så vi kan få ihop ett riktigt tjejlag. Men går inte det så försöker jag ta en plats i ett av de andra lagen.

– Hon må vara ensam tjej här, men hon har verkligen rätt attityd och ställer upp på alla övningar, inflikar Tommy.

De norska topplagen må drömma mar-drömmar om Skaraborg lag 1. Förra året var norrmännens HV12 och HV16 tvåa och trea. Tvåan Telemark och Buskerud ledde inför sista grenen, gick ut sist, hade skaraborgarnas toptid att klara, men missade med några dyrbara sekunder.

Vad tänker då skaraborgarna om sina konkurrenter?

– Norge är alltid farligaste konkurrenten, säger äldste brodern Sirén och de övriga nickar instämmande.

– Det blir de i år också. Men vi siktar inte på att slå just dem. Vi siktar på att vinna tävlingen och göra ännu bättre resultat än förra året. □

Över alla hinder så snabbt som möjligt med inövad teknik för att hålla norrmännen bakom i resultatlistan.

Blunda! Annars syns du! Maskeringsmålning, redo för strid.

Skyttar skyddar plutonens framryckning mot objekt under slutövningen.

Nerver i mörkret när Dalaplutonen utbildas

Vi befinner oss på övningsfältet i Falun intill de gamla ammunitionsförråden. Det är dags för slutövningen, finalen på utbildningen. Det becksvarta mörkret håller oss i ett järngrepp. Men detta till trots är det inte lugnt och stilla.

TEXT & FOTO: PG EKLÖF/DALREGELEMENTSGRUPPEN

Ögonblicket är inne! Snart sitter baskern för första gången på huvudet vid en ceremoni i samband med soldaterinran.

Koncentrationen är total under övningarna i närstridstekniken krav maga.

■ Både sent på kvällen och tidigt på morgonen störs man av fientlig påverkan för att skapa oro och kontrollera bevakningen av skyddsobjektet samt plutons stridsberedskap. När morgonen gryr mixas bevakningen med bland annat trafikolycka för att praktisera sjukvårdskunskaperna.

Efter omgruppering väntar momentet där ett objekt, med fientliga personer, ska tas och genomsökas samt eventuell efterföljning. Allt sker med stöd av ett hundekipage. Upptäcker hunden någon person så skäller den. Inbrytningen går bra, men sedan glömmer man lite av stridens grundprinciper. Spänning och nerver kanske?

GLÄDER GENUSPEDAGOGERNA

Detta är slutet på tre intensiva utbildningsmånader på direktutbildningen för hemvärnet, GSU, i Falun. Försöket slår väl ut. Av 41 inryckta muckade 40 och 39 skrev på avtal med hemvärnet. Kvoten skulle ha glatt genuspedagogerna: 19 tjejer och 20 killar.

På plutonen tjänstgjorde tre ordinarie befäl. Förutom plutonchefen Björn Rydbeck även kaptenen Stefan Rönnqvist och löjtnant Henrik Josefsson. Alla tre från Dalregementsgruppen. Dessutom, framförallt i skyddsvaktsutbildningen, den tidigare på distans utbildade polisen, kapten Stefan Pettersson. Också han vid Dalregementsgruppen.

GSU omfattar grundläggande kunskaper och färdigheter som enskild soldat och i stridspar. Några moment hinner man också med i grupp och pluton, även om det sistnämnda är ytterst lite. Tiden som står till förfogande är ju begränsad och kommer normalt in under värnplikt när man övergår i befattnings- och förbandsutbildning.

Tyngdpunkten de inledande veckorna under GSU läggs på det egna eldhandvapnet, sjukvårdstjänst, skyddsvaktsutbildning och strid. Fyra, på ett eller annat sätt, viktiga komponenter för soldaten.

Vi hittar också närkampsstrid enligt "krav maga". Krav maga är hebreiska och betyder närstrid. Tekniken har utvecklats i Israel och bygger på instinktiva rörelser och reflexer och används även av polisen i Sverige.

ESKORTÖVNING

Övningen avslutas med ett moment på Borlänge flygplats. Nattens mörker är på väg att brytas av den uppåtgående solen, även om det är molnigt. Ingen kö av plan vare sig på väg upp eller ner.

Uppgiften plutonen har att lösa är att eskortera två viktiga personer som finns på planet till ett möte. Mitt under eskorteringen öppnar två personer eld från en intilliggande byggnad. Det som börjat lugnt, stilla och metodiskt övergår till högljudda

kommandon och stridsgruppering för att omhänderta de två. Trötta men nöjda kan man återvända till kasern för att påbörja vården och muck om en vecka.

SISTA NATTEN MED GÄNGET

Till slut är man där – sista natten med gänget. När man jobbat och sovit ihop blir sammanhållningen än djupare än annars och det är svårt att skiljas åt. Eftersom huvuddelen av soldaterna kom från Dalarna kunde de utgöra stommen i en insatspluton. De flesta kommer därmed att ses framöver. Placeringen blev Ludvikaområdets insatspluton.

De flesta ville stanna och förlänga värnpliktstiden. Eller som Carolin Kindman bestämt sade:

– Att fortsätta i insatsplutonen i hemvärnet är bara en förlängning av värnplikten med korta uppehåll mellan övningstillfällena. Så känner vi i dag i alla fall.

Innevarande år, 2008, blir det inte något försök i Falun. Stafettpinnen är överlämnad till Härnösand och Örebro. Vi hoppas givetvis också, och säkert alla andra utbildningsgrupper, att utbildningen blir permanent. På sikt en överlevnadsfråga i och med att Försvarsmaktens värnpliktsbehov kraftigt minskat i ominriktningen från invasions- till insatsförsvar. Och i takt med den, allt färre utbildningsförband spridda över landet. □

Alliansfrihet ger större manöverutrymme

Sverige bör inte tillhandahålla legosoldater för västvärldens nya kolonialkrig. Det säger förre moderate riksdagsledamoten Tom Heyman.

TEXT: MARTIN SCHIBBYE, FRILANSJOURNALIST FOTO: HILLEVI NAGEL

– Militärallianser är farliga, tycker Tom Heyman. Vår roll i NBG är inte en scoututbildning – det är krig.

TOM HEYMAN

Ålder: Född 1940

Yrke: 14 år som riksdagsman för moderaterna i Göteborg. Dessförinnan speditör.

Uppdrag i riksdagen: Riksdagsledamot 1988–2002 (finansutskottet, försvarsutskottet, trafikutskottet). Efter 32 år som moderat lämnade Tom Heyman partiet 2002 och satt återstoden av mandatperioden som politisk vilde.

■ Älven ligger mörkblå och solen speglas i vattnet. För en före detta sjökapten måste utsikten vara optimal.

Men för ett halvår sedan bröts lugnet: Göteborgs hamn belägrades av Nato:s stridsfartyg under den stora militärövningen Noble Mariner.

– Det var en otäck känsla att se Natoskeppen passera Vinga och segla in i Göteborgs hamn. En känsla av att vi håller på att dras med på en resa som vi inte vet vart den bär, säger Tom Heyman i sitt hem på Lindholmen i Göteborg.

Medan Natofartygen trängdes vid kajen var det glest på tidningarnas debatt- och ledarsidor. När stridsfartygen seglade iväg för att invadera Polen och trygga energitillförseln till Europa bröts tystnaden av att Tom Heyman i Göteborgsposten skrev att om man "istället för Polen tänker sig Venezuela, Nigeria eller Irak blir det mer trovärdigt. Det finns gott om oroliga oljeländer att välja bland."

Sedan blev det åter tyst. Förutom värningsfilmerna för den Nordiska stridsgruppen som fortsatte att rulla i TV.

– Det var en ganska äcklig reklam. Här i Göteborg byggde de upp ett svenskt Battle Camp utanför operan och körde runt med stridsbåtar. Det var värre än Liseberg. Men folk imponeras av det och av filmerna med rättrådiga svenskar som löser konflikter.

HÖG TID FÖR DEBATT

Ett halvår senare när den Nordiska stridsgruppen är färdigövad och klar för insats menar Tom Heyman att det är hög tid för en säkerhetspolitisk debatt i Sverige.

– Det man möts av är fina reportage om våra hjältar i Afghanistan, men när det första svenska förbandet åker på en smäll kommer allmänheten plötsligt att upptäcka att detta inte är häftiga grejer. Det är

med fasa jag ser vad som sker – hur kan det vara en stor seger för jämställdheten att skicka tjugåriga tjejer till Afghanistan. De kan bli förstörda för livet, det är inte en scoutövning, det är krig och det förstör människor. Se på amerikanarna som kommer hem från Afghanistan och Irak.

Under snart 200 år har Sverige varit alliansfritt. Det har inte alltid varit invändningsfritt och inte alltid konsekvent, men i stort sett har den alliansfria politiken tjänat oss väl och besparat oss mycket lidande och elände, menar Tom Heyman. Det som nu sker måste man enligt honom se i ett storpolitiskt sammanhang. När svenska värnpliktiga snart ska sändas till fjärran slagfält menar han att vi måste inse att det är en myt att alla vill ha fred. Tvärtom finns det starka ekonomiska drivkrafter för krig och konflikter:

– Alla slåss om samma krympande oljetillgångar, det är de gamla kolonialkrigen vi ser igen, kampen om råvarutillgångarna.

STÖRRE MOTSÄTTNINGAR I DAG

Tom Heyman målar upp en bild av världen i geopolitikens tecken. Stormakterna säkrar sina råvarukällor och transportvägar för olja och gas. Tom Heyman menar att i dag är motsättningarna mellan stormakterna större än de var i början av 1900-talet när Tyskland utmanade Englands ledande roll, en konflikt som vi i dag känner till under namnet Första världskriget.

I dag handlar konflikterna om oljan, menar Heyman. Världens stora reserver ligger runt Persiska viken. Där har USA sedan länge förlorat kontrollen över Iran och Irak. Andra stora reserver ligger runt Kaspiska havet, ett område som Ryssland alltid betraktat som sin bakgård. Där skapar nu USA, med militärbaser och oljeledning, en maktstruktur som inte är beroende av Moskva och som kan trygga den egna energitillgången.

– Det är inte troligt att Ryssland i längden – och med återskapad militär styrka – kommer att stillatigande acceptera detta. Dagens konflikter med Georgien och Vitryssland är en klar markering.

Argumentet att nya tider kräver ett nytt försvar? Vad säger du om det?

– Det är inte alls några nya tider, det är samma gamla konfliktområden. USA har en mycket klar målsättning att trygga sin oljetillgång, ryssarna också en tydlig målsättning och har nu fått ekonomin på fötter igen genom oljan, så där står två

mycket klara block mot varandra. Men inte som under det kalla kriget eftersom idén inte längre är att sprida kommunism eller kapitalism, det är mycket mera handfast: att trygga den egna statens behov av olika varor. Det är inte vårt problem och därför bör vi inte vara delaktiga i hanteringen.

STRAFFEXPEDITION

Tvärtom menar Heyman att en alliansfri politik ger oss större manöverutrymme än en militär koppling till en av stormakterna. Den snabbinsatsstyrka (NBG) som satts upp påminner alltför mycket om forna tiders koloniala straffexpeditioner, argumenterar han.

– På vilka sätt förbättras vår säkerhet när vi deltar som stridande part i något som närmast liknar gammaldags kolonialkrig?

Som exempel tar Heyman Afghanistan där USA:s krig växt samman med den av Nato ledde ISAF-styrkan.

– Det blir allt svårare att förklara vad som är vad och för afghanerna framstår allt snart som en enda ockupationsarmé.

Genom att vi uppträder som krigförande nation blir vi också ett legitimt militärt mål menar Heyman och lyfter fram att Sverige som ett led i anpassningen till Nato påtvingas dyra vapensystem som vi inte har behov av och blivit en stor internationell vapenleverantör.

– Vi dras långsamt in i ett krig som vi inte kan kontrollera, inte påverka och än mindre vinna; i ett område där vi på intet sätt är hotade och vi inte har några intressen att försvara.

Kan man inte ersätta en försvarspolitik med en aktiv utrikespolitik?

– Jo, det var väl det Karl XII gjorde! Han tågade runt i Polen i fem år för att byta tronföljare, det var den tidens ”regime change.” Sigismund hade redan av sagt sig kravet på den svenska kronan och det blev förödande för det svenska folket. Men det fanns ett stormaktspolitiskt spel – då som nu – som vi fått lära oss för lite om.

VALHÄNTA FÖRSÖK

Heyman menar att man måste se frågan i ett långsiktigt historiskt ljus.

– De svenska stormaktsambitionerna hängde kvar tills ryssarna tröttnat och tågade in i Finland 1809. Sedan dess har vi haft några valhänta försök att skaffa oss kolonier, men i det stora hela var 1800- och 1900-talen ekonomiska framgångstider för Sverige. Ska vi nu gå ut som Rickard

Rättrådig och lösa alla världens konflikter, innebär det att vi hamnar i konflikt med andra.

Kan man tala om att regeringen med utrikesminister Carl Bildt har koloniala eller stormaktsambitioner?

– Ja, kanske inte stormaktsambitioner, men det finns en övertro på att vi kan ställa allt till rätta. Det finns en vilja och en ambition hos Carl Bildt att ägna sig åt internationella affärer och ingen säger emot honom. Att få skicka HMS Gävle att hålla koll i Medelhavet och ubåten HMS Gotland till Stilla Havet anser han nog vara spännande.

Vad tror du om framtiden för Nordiska stridsgruppen?

– Det är svårt att säga. Pondera att vi får till stånd en nordisk stridsstyrka och kommer med i Nato och amerikanarna ringar in Ryssland och skapar en explosiv miljö. De kan bli snömos.

Snömos?

– De kan bli bombade, av B52:or eller av någon som råkar ha en bomb över. För var kommer de stå i konflikterna? Vem ska de försvara? Vem ska de slåss emot? Det kan hända vad som helst. Det var ingen som trodde att ett furstemord i Serbien skulle starta ett världskrig, men genom alliansavtal löstes allt ut som ett dominospel. Alla brickorna föll utan att någon begrep hur det gick till. Från början var man entusiastisk över att driva krig eftersom man hade erfarenheter från kolonialkrigen, men så hamnade man i Första världskrigets massslakt och utvecklingen skenade. Militärallianser är farliga.

FRÅN HÖGER TILL VÄNSTER

I början av 2007 skrev Tom Heyman under ett upprop med bland andra Thage G. Pettersson som menade att svenska soldater inte hade i Afghanistan att göra. ”Afghanerna behöver inte fler utländska soldater. De behöver mat, kläder, husrum, sjukvård och återuppbyggnadshjälp. De 300 miljoner kronor som Sverige årligen satsar på trupperna i Afghanistan, borde användas till en kraftig ökning av den civila hjälpen”, stod det i uttalandet som samlade personer från höger till vänster på den politiska skalan.

– Jag hade aldrig trott att jag skulle ha socialdemokraten Thage G som min vän men tillvaron förändras, säger den förre moderata riksdagsledamoten Tom Heyman och skrattar. □

Analysera försvaret från noll

Vänsterpartisten Gunilla Wahlén, narkossjuksköterska och vårdlärare från Sundsvall, gör sin första period i försvarsutskottet. Hennes debut i försvarsdebatten väckte uppmärksamhet.

■ Gunilla Wahlén överraskade med sin reservation till försvarsberedningens rapport i höstas där hon och partiet slår vakt om värnplikten, folkförsvaret och alliansfriheten.

Gunilla är överens med kollegorna när det gäller beskrivningen av situationen i omvärlden, men vill inte se en militär utbyggnad av EU. Som ensam ledamot hävdar hon att säkerhetspolitiken börjar med försvaret av Sverige. Det är inte självklart längre.

– Det är farligt att politikerna säger att det nationella försvaret för vårt eget territorium inte behövs för vi blir aldrig angripna. Till sist kommer folket att säga: lägg ned.

BAS ATT VÄXA FRÅN

– Kasta inte ut barnet med badvattnet. Vi vill inte ha ett yrkesförsvaret, utan ett värnpliktsförsvaret med både killar och tjejer. Det bör vara minst 10 000 som gör värnplikt, 4 000 är i varje fall alldeles för lite. Man kan inte för evigt utesluta ett anfall i någon form mot Sverige och måste därför ha något att bygga på. Det behövs helt enkelt en bas att växa från. Någon gränsinvasion tror vi inte på, men vi måste ha förmåga att skydda nyckelobjekt över hela landet. Då krävs soldater med lokalkännedom och som kan terrängen.

– Hemvärnet behövs också som en undsättningsstyrka i fred. Människor har glömt hur man klarar sig när strömmen går och litar för mycket på myndigheterna. Hemvärn och frivillighet gör att det finns en kunskap hos folket att i svåra situationer

Varje nations ansvar och plikt är att försvara sitt eget land, dess suveränitet, demokrati och värdegrund. Vi kan få hjälp men måste själva ansvara för att överleva som självständig nation.

Gunilla Wahlén: Inom försvaret finns en räddsla att ifrågasätta, vilket hämmar debatten.

kunna bistå de drabbade, säger Gunilla Wahlén.

Omställningen till ett insatsförsvaret är riktig, men politikerna har inte gett klara körorder och under tiden gör osthyveln att försvarets struktur blir fel.

Inom försvaret verkar man inte vara överens om vad insatsförsvaret är, utan ägnar sig åt att skydda sina egna intressen.

KAN BLI GÖKUNGE

De internationella åtagandena måste ha rimliga proportioner och särskilt NBG kan bli en gökunge i boet, säger Gunilla Wahlén.

– Felet är att varje land ska sätta upp hela eller nästan hela paketet och finansieringen blir extra tung av att soldaterna ska tas hem och bytas ut efter 3–4 månader om insatsen fortsätter.

Enligt Gunilla Wahlén har försvaret just nu för låg nivå för att det ska vara möjligt att sätta upp en ny NBG år 2011 som regeringen vill.

I hennes värld är det inte tal om att ansluta sig till Nato eller delta i den militära uppbyggnaden i EU. För Nato är Sverige marginellt. Andra makter och länder ska inte styra vår försvars- och säkerhetspolitik.

– Varje nations ansvar och plikt är att försvara sitt eget land, dess suveränitet, demokrati och värdegrund. Vi kan få hjälp

men måste själva ansvara för att överleva som självständig nation. Kenya är ett exempel på när en nation inte kan garantera medborgarnas säkerhet och att konflikten påverkar hela världssamfundet.

Om att regeringen tänker fördubbla antalet soldater i Afghanistan säger Gunilla Wahlén att det knappast kommer att bidra till att förbättra utsikterna för landet.

– Vi vill så väl, men sitter ju bara där. Vad kan några hundra svenska soldater göra för utvecklingen och fattigdomsbekämpningen? Utvecklandet är bäst betjänt av hjälp med att bygga upp rättsväsendet och polisen, dra nya vägar för att få fram mat och mediciner och underlätta en demokratisk process. Vi gör störst nytta som ett alliansfritt land och med civila medel.

ELITTÄNKANDE

Minskningen av hemvärnet får inte gå för långt, säger Gunilla Wahlén.

– Det är en elitistisk tanke att dra ned ytterligare. Halva hemvärnet räcker inte, i en krissituation behövs frivilliga reserver som kan ledas och som kan skydda medborgarna oavsett om det är fred eller krig. Hur ska vi annars ta hand om en ny Gudrun eller stora oljekatastrofer?

I nästa steg ska försvarsberedningen studera följderna för det svenska försvaret av sin egen omvärldsanalys. Gunilla Wahlén litar på försvarsministern när han säger att beredningen har ett öppet mandat. Försvarsdebatten hämmas annars av att många inom försvaret tiger av rädsla för att det kan få personliga följder.

– Drömmen vore en analys från noll, så att vi kan få uppslutning kring en helhetssyn. Vilka basresurser måste vi absolut ha? Först därefter kan vi sätta ut de rätta pjäserna och beräkna kostnaderna. Att hemvärnet hör dit är givet om vi ska få mycket nationell säkerhet för pengarna och täckning i hela landet. Men politiker och yrkesmilitärer vill framförallt ha utlandsförband eftersom det är enda säkra sättet att få pengar just nu.

TEXT: ULF IVARSSON

FOTO: MIKAEL RÖHR

God anda kostar inte pengar

När Kjell Berggren, chef för 31. hvkompaniet i Byske samlar grupp och plutonchefer till befälsutbildning på Tåme skjutfält är det fullsatt. Manskapet har slutit upp. Närvaron känns i luften.

Kjell Berggren omgiven av sin grupp på Tåme. Här är alla lika värda och den goda andan tycks kunna flytta berg.

■ Tanken går snabbt till boken "Om stridens grunder". Där finns flera parametrar som leder till framgång. Näst överst har författaren Marco Smedberg placerat "god anda". Vi känner väl till den, i familjen, idrottsklubben, på redaktionen; om god anda existerar känns det som om problem – ett mörkt moln – endast är hinder som övervinns. Och det fina som tycks känneteckna 31. hvkompaniet i Byske är just god anda.

Vi följde en utbildningsdag med bland annat kartkunskap på schemat och slogs av den positiva framåtanda, eller just goda anda, som präglade denna dag. Vi pratade med Kjell Berggren, vi lyssnade till honom och vi pratade med hans mannar.

– Han är väldigt bra, det är inget krångel utan rakt fram, han är en bra kompis, alla är lika värda, säger Lars Jacobsson, gruppchef 3. pluton och servicetekniker till vardags.

LIVSVIKTIGT I STRID

Vi vet att snaran dras åt kring pengapåsen för hemvärnet såväl som för alla verksamhetsgrenar inom det militära försvaret. Men det finns alltså en parameter, livsviktig i strid, där ingen pengapåse kan snöras åt och det är den goda andan.

Vi åkte upp till Byske för att ta reda på varför kompaniet har så excellent statistik, 85 procents närvaro av pliktfylld tid. Detta

är också tid med tjänstledigt från jobbet och med förhandlingar hemma om vem som ska hämta på dagis. Kjell negerar frågan.

– Vill man inte vara med är man inte med, är man med gör man det ordentligt, säger han.

Och så upptäcker vi att Kjell, som i veckorna jobbar som innesäljare på ett stort företag som tillverkar och säljer verkstadsmaskiner, inför sina män är en riktigt bra talare. Han växlar mellan humor och allvar. Han växlar tonläge. Han fångar sina åhörare. Han är en naturbegåvning. Han levererar kunskap om materielläget.

VILL HA GRANATER

Kjell panorerer över församlingen och fokuserar så på en av sina mannar:

– Granattillsats för ak 4 för att svara på din fråga, Lars ...

Nämnde Lars tittar halvt frågande, halvt förvånat, för han har just inte ställt frågan men vi anar att Lars gärna vill ha såväl granattillsats som granater.

Kjell fortsätter:

– Den kommer, men inga granater, för de behövs bättre i Afghanistan. Och inte heller skyddsvästar för de behövs bättre i Kosovo. Men det är inte skalet vi bär utan vilka vi är som gör oss till goda hemvärnsmän.

Vi upptäcker skratt och allvar, kort och

gott engagemang på Tåme. Vi pratar med kvartersmästaren Donald Vestberg och han gjorde förra året 230 timmar plus lika många oredovisade. Varför?

– Vi är som en stor familj. Vi träffas och trivs, säger han.

TAGGAT FOLK

Kompaniet genomför förutom utbildningsdagar som denna, två större samlade övningar om året och en befälsövning. Kompaniet är ett resultat av en sammanslagning mellan tidigare kompanier i Byske, Skellefteå och S Skellefteå. 255 man blev 150 och det är som med värnplikten. Det blir taggat folk kvar.

Kjell har en ledningsfilosofi som kort går ut på att "Kalle i ledet inte ska oroa sig för nedskärningarna". Vi får en känsla i lektionssalen på Tåme att mannarna litar på att Kjell håller i tåterna och ser till att förbandet får tillräckliga resurser.

Och just det som utmärker 31. hvkompaniet i Byske, den goda andan går ju inte att prissätta i kronor. Men ändå är det alltså en grundläggande parameter för framgång i strid.

– Jag känner en viss trygghet att släppa ut er i skogen, säger Kjell med den nätta ton av *understatement* som för mannarna betyder att de har hans förtroende. Tilliten är ömsesidig.

TEXT & FOTO: PER LUNQE

Håkan Juholt viftar med kniven

Plikten kan vila, där är Håkan Juholt överens med Försvarsmakten. Förslaget att endast utbilda 4 000 frivilliga värnpliktiga underkänner däremot Juholt. Det räcker inte för hemvärnet och en mix av social bakgrund behövs i utlandsstyrkan. Ekonomin kan saneras med raska snitt av kniven.

INTERVJU & FOTO: ULF IVARSSON

■ Försvaret har genomgått en historisk förändring men Håkan Juholt, biträdande partisekreterare (s) och ledamot av försvarsberedningen, suppleant i försvarsutskottet är ändå inte nöjd. Han är minst sagt irriterad över bristen på visioner – både i politiken och bland fackfolket. Ett exempel är hur otroligt lång tid det tog att komma i gång med UAV:er, obemannade spaningsflygplan. Ett annat exempel är att Sverige är ett rent u-land när det gäller IT-skydd.

– Vi tänker oss missiler mot Stockholm. Fast en IT-attack är mycket effektivare finns ingen nationellt sammanhållen strategi, säger Håkan Juholt, som föreslagit ett gemensamt "Cyberspace Command" för Sverige och Finland bemannat av de bästa hjärnorna från myndigheter och företag.

SKAPESENS KRONA

Generalerna vill inte ta order av finniga datanördar från Ronneby.

– Ingen får lön för att driva en sån fråga och därför håller man liv i det nuvarande systemet. Men är verkligen ubåtarna skapelsens krona, frågar sig Håkan Juholt.

Hur ändamålsenliga är egentligen våra förband för sina nya uppgifter? Grovt uttryckt har svenska försvaret skalats ned och flyttat ut över gränserna, men ser ungefär likadant ut på fältet. Håkan Juholt tror på rörligare och inte så tungt utrustade specialförband för markstrid. Rörlighet är överhuvudtaget av underskattad betydelse för beredskapen. Man talar bara om insatstid.

I princip ogillar Håkan Juholt att ta ut soldater med tvång. Plikten kan således vila. Framtiden ligger i att Försvarsmakten är en attraktiv arbetsplats. Det blir den om tjänstgöringen ger en personlig utveckling och har ett meritvärde. En viktig reservation dock:

Håkan Juholt: Man måste kunna ta lite stryk i debatten. Jag sätter en ära i att inte nöja mig med att föra fram kända ståndpunkter.

– Vi vill ändå ha en mix av social bakgrund och kompetenser. Får vi inte det ska vi se till att vi kan återvända till plikten.

REKLAM BEHÖVS INTE

Folkförankringen är ändå inget problem, därför att medborgarnas förtroende är en konsekvens av vad FM gör, inte att man springer på en militär på Konsum.

– Respekten uppstår när medborgarna vet att våra soldater förhindrar våld mot kvinnor och skiljer stridande parter åt. FM kan ha en folklig förankring precis som polisen eller brandkåren, trots att väldigt få är utbildade i dessa yrken, säger Håkan Juholt och fortsätter:

– Någon reklamsatsning behövs inte och information i skolorna är meningslös.

Det folkliga stödet för försvaret beror på i vilken mån soldater och officerare agerar professionellt och räddar människoliv.

Håkan Juholt håller med om att tortyren i Bunja stör den bilden, men:

– Vi befinner oss fortfarande på en resa från en nedgrävd försvarsmakt som väntar på det sovjetiska anfallet till en försvarsmakt som är ett säkerhetspolitiskt instrument i mänsklighetens intresse.

– Vi hamnar i sådana här situationer. Även FM kommer att ha sina Göteborgskravaller.

FEL BESLUT I GÖTEBORG

Håkan Juholt syftar på att polisen tog en rad felaktiga beslut i samband med demonstrationerna mot EU-toppmötet 2001. I framtiden hoppas han att en svensk soldat är mera en etnografiskt kunnig religions- och samhällsvetare än en krigsmaskin.

– Detta talar mot en stående expeditionskår. Det du lär dig i Försvarsmakten räcker inte, man måste ha civil erfarenhet. Jag vill inte medverka till en stark expeditionskår som gör tremånadersinsatser. Pendeln bör slå tillbaka. Alltså större värnpliktsvolym, fler hemvärnssoldater och reservofficerare i utlandsstyrkan. Insatserna ska vara långsiktiga och mixas med återuppbyggnad.

Den värnpliktsvolym som Försvarsmakten föreslagit i sin perspektivplan sågas helt av Håkan Juholt.

– ÖB vill ha 11 000 yrkesofficerare och 4000 soldater. Det är inte seriöst. Vi accepterar inte detta. Vi ska ha 10 000, kanske upp till 15 000 värnpliktiga. Annars räcker inte basen för hemvärdet. Bakläxa, dundrar Håkan Juholt.

AGERA GLOBALT

Hemvärdet ska både vara nationell skyddsstyrka och kunna agera globalt och mot den bakgrunden är Håkan Juholt skeptisk till en kortare värnplikt som krav för hemvärdet.

– Är soldaterna verkligen användbara efter tre månader? De vassare delarna av hemvärdet ska i huvudsak jobba internationellt.

Håkan Juholt anser också att hemvärdet ska användas polisiärt.

– Vilka skulle vara bättre än hemvärnsmännen? De bör ha polismans befogenhet och kunna sättas in vid skymningslägen då samhällsfunktioner slagits ut och anarki hotar. Vi är sårbara och kriser kan utvecklas snabbt. Då behövs många som kan

spärra av, förhindra förstörelse och plundring, stå för ordning och reda och det vore överdrivet att skicka ut högteknologiska Markus-soldater.

SPARKAR GRUS

Ökar Sveriges säkerhet för att vi är i Afghanistan?

– Enkelt uttryckt: Vi kan tänka strikt egoistiskt. Merparten av knarket som säljs i Sverige har sitt ursprung i Afghanistan. Ska vi hoppas att någon annan löser problemet eller ska vi vara med och göra något åt det? Det längre svaret är att vi i samverkan med andra länder tar oss an de svåra utmaningarna mot fred och trygghet i världen. Vi får inte lugn och ro om talibanerna styr och knarket flödar. Vi är där emot säkra om det internationella samfundet reagerar och agerar.

– Jag skulle må illa om jag visste att kvinnor och barn utsattes för våld och att etnisk rensning pågick medan vår försvarsmakt som kostar 40 miljarder går och sparkar grus på kaserngården.

HÅKAN JUHOLT

Ålder: 46 år.

Yrke: Journalist, riksdagsledamot för (s) sedan 1994

Bor: I Oskarshamn.

Uppdrag: Biträdande partisekreterare. Delegat i Natos parlamentariska församling, ledamot av OSSE:s svenska delegation. Suppleant i försvarsutskottet och ledamot av försvarsberedningen. Ordförande i försvarsberedningen 2000–2007.

FÖRSVARA STATS BIDRAG

Vad ser du för uppgift för frivilligorganisationerna?

– Om de kan ge stöd med sådana uppgifter som Försvarsmakten inte klarar själv, eller som annars blir för dyrt och om de finns över ytan när något händer, då är de motiverade.

Håkan Juholt är kritisk mot uppsplittningen på ett 20-tal organisationer som han betecknar som sektoriserade särintressen.

– Det här är inte modernt. Organisationer som har sin tyngdpunkt i centrala kanslier i Stockholm och som där ägnar sig åt att försvara sina statsbidrag, är passé. Men kan de leverera det som efterfrågas är det bra. Med det menar jag unik kompe-

Pendeln bör slå tillbaka.

Alltså större värnpliktsvolym, fler hemvärnssoldater och reservofficerare i utlandsstyrkan.

tens till FM och gripbarhet och tillgänglighet i lokalsamhället.

BLOCKÖVERSKRIDANDE

Om ni vinner valet 2010, vad gör ni då åt Försvarsmaktens ekonomi?

– Jag ställer mig över de lättköpta poängerna. Först behövs tvärpolitiska överenskommelser som håller i flera år. Vi hade en sådan med centern när jag var ordförande i försvarsberedningen. Den gav kontinuitet som alla säger sig vara intresserade av, men som nu tycks vara borta.

På presskonferensen efter försvarsberedningens rapport i december dunkade politikerna varandra i ryggen. Håkan Juholt sa då att enigheten var ett unikt trendbrott. Sedan dess har det varit sparsamt med kontakter över blockgränsen.

Förutom samsyn mellan partierna vill Håkan Juholt att försvarsförvaltningsutredningen genomförs. Den föreslog inskränkningar i stödmyndigheterna, men inte mycket hände.

– Vi sitter fast i kalla kriget där, kniven ska in, säger Håkan Juholt och ger några exempel:

– Försvarets materielverk kan läggas ned och 150 tjänstemän överföras till Försvarsmakten och utgöra en inköpsavdelning.

– Pliktverket behövs inte längre, uttagningen kan Försvarsmakten sköta själv.

– Öka försvarsforskningen men lägg ut den på universitet och högskolor.

– Banta officerskåren. Varje tusental officerare kostar 1 miljard kronor.

– Jag har satt en ära i att inte försvara redan intagna ståndpunkter utan tänka längre och provocera. Alla nya prioriteringar är kanske inte rätt, men det blir en nyttig debatt och klokare beslut.

Efter en knapp timme i riksdagshusets kafé skiljs vi åt. Håkan Juholt ska träffa sin vän Johan Victorin, som är chef i utlandsstyrkan och överlämna en flaska Piratenbrännvin som han smugit med i portföljen.

– Malört är en fin krydda, du borde pröva. □

Utgångspunkten är att värna Sverige

Försvarsberedningens rapport i juni blir en tung del av underlaget till höstens riksdagsbeslut. Direktutbildningen till hemvärnet kan komma upp som ett komplement.

■ Försvara Sverige är fortfarande ett begrepp, men en helt ny princip gäller för att dimensionera försvaret. Och den beskrivs som "utifrån och in". Traditionellt gällde motsatsen, "inifrån och ut", alltså det nationella försvaret i första hand. Karin Enström, tidigare yrkesofficer och nu moderat riksdagsledamot med en ordinarie plats i försvarsutskottet ska som ordförande i försvarsberedningen försöka ena partierna om vad den nya doktrinen betyder för utformningen av Försvarmakten. Det är dock inte tal om att slopa integritetsskyddet.

BRA UNDERLAG

– Varje nation har ett behov av att värna sitt territorium. Det är min utgångspunkt. I våra direktiv talas det om insatsorganisationens förmåga. Den ska vara tillgänglig, flexibel och rörlig. Förbanden ska vara användbara både utomlands och i Sverige, alltså när som helst och var som helst.

Karin Enström är försiktig när volymerna för band kommer på tal. Hon tycker att försvarets perspektivplan är ett bra underlag, men vill inte låsa sig för detaljer. Att man går från värnpliktsförsvaret till anställda och kontrakterade soldater är rätt, anser Karin Enström.

– Ett nödvändigt steg. Förut utbildade vi många soldater till stora kostnader, men slängde genast bort deras kompetens. Nu kommer de att antingen stå i beredskap på hemmaplan eller tjänstgöra utomlands. Det blir ett bättre och kostnadseffektivare system.

UTANFÖR SAMHÄLLET

Någon yrkesarmé ska inte Sverige ha.

– Vi anser inte att det vore en lycklig lösning. Risken med att vara soldat under ett helt yrkesliv är att vi kan få en yrkesgrupp som står utanför samhället.

Å andra sidan anser Karin Enström att värnpliktsrekryteringen inte ska idealiseras.

– Bilden av ett gäng snickare och rörmokare som samlas på missionerna är inte sann. Så är det inte ens i dag. Utan de är mer som professionella soldater.

Räcker soldaterna till hemvärnet när värnplikten blir frivillig?

– Jag vet faktiskt inte, vi har inte sett något utfall ännu så det är svårt att svara på. Jag förstår er oro, och är inte främmande för tanken på direktutbildning för hemvärnet. Det kan komma upp som ett komplement i vår nästa rapport. Jag vill i alla fall hålla frågan öppen.

Försöken med direktutbildning stryps en del av obalansen i försvarets ekonomi. Vad kan ni göra på politiskt håll för att rätta till underskotten?

– Det är en hel del. Vi ska bland annat titta på fördelningen mellan materiel och förbandsverksamhet, förmågebredden och se vad vi kan vinna på ett fördjupat samarbete med grannländerna. Vi kan inte stå vid sidan om och titta på när något av grannländerna angrips. Vi snuddar nu vid försvarsgarantier länderna emellan.

VALT SAMARBETET

Lissabonfördraget innebär också ett steg mot en EU-armé och ömsesidiga försvarsförsäkringar?

– Ja, vi ska titta på vad solidaritetsklausulen innebär, om det är någon praktisk skillnad för Sverige. I våra direktiv står att vi ska analysera och värdera både bilaterala och multilaterala samarbeten. Men i grunden har vi redan valt samarbetets väg, säger Karin Enström.

Ett exempel är svensk trupp under Nato i Afghanistan.

– Isaf-styrkan har ett oerhört svårt uppdrag. Militärt skydd behövs för att det civila biståndet ska fungera. Mer civil hjälp planeras även om jag tycker det går för långsamt.

Ökar Sveriges säkerhet för att vi har trupp i Afghanistan?

– Det är en tiotusen kronorsfråga. Låt mig säga så här: Vi är med och tar ett gemensamt ansvar för fred och säkerhet i världen. Vi hävdar de mänskliga rättigheterna. Vi medverkar till att lösa problem och minska lidande på plats. Alternativet kan bland annat vara flyktingströmmar som berör oss. Dessutom vinner vi inflytande och lär oss saker i det internationella

– Territoriet ska värnas. Det är min utgångspunkt, säger Karin Enström.

samarbetet. En ytterligare fördel är att det svenska försvaret prövar utrustning, tränar soldater och ledarskap. Att lämna Afghanistan åt sitt öde skulle öka instabiliteten i världen.

FÖRANKRADE I FOLKDJUPET

Finnlänarna håller fast vid sitt nationella försvar som nummer ett?

– Ja, men de har en annan historia och geografisk belägenhet. Erfarenheterna från andra världskriget är hårt förankrade i folkdjupet. Ryssland är förvisso en av de viktigaste säkerhetspolitiska faktorerna även för oss, men inte på samma existentiella sätt som för Finland.

– Inte heller vårt behov av styrkor som är avsedda för nationella uppgifter ska underskattas eller negligeras, säger Karin Enström, som träffat soldater som deltagit i hemvärnets direktutbildning och noterat en oerhörd kvalitetsökning.

– Det finns ett stort engagemang och kopplingen till medborgarna har ett värde i sig. Vi politiker får fundera på vad vi kan bidra med. Direktutbildningen måste vi diskutera inom partiet och i alliansen. Frågan kommer upp i vårt interna arbete.

TEXT: ULF IVARSSON

FOTO: MIKAEL RÖHR

Internationella hemmavid

Svar från Rikshemvärnsavdelningen till Hans-Erik Jakobsson, stf batch Hvbatt Stockholm, som i nr 1/2008 tyckte till kring en hemvärnsövning i Skåne. Rubriken på debattinlägget var "Förhandla med milis kräver ny målbild".

■ Försvarsmaktens huvuduppgift är väpnad strid. De operativa förmågor som våra stridskraf- ter ska ha är förutom att hävda vår territoriella integritet i stor utsträckning knutna till interna- tionella insatser, krishantering och fredsfrämjande missioner. Vi ska vid behov ytterligare kun- na öka förmågan till internationella insatser och dessutom i ett försämrat omvärldsläge utveckla förmågor att möta mer omfat- tande militära operationer mot vårt eget land. Dessa krav ställs också på hemvärnsförbanden. De finns klart redovisade i TO- EM för Hemvärnet 2009. Det betyder inte att hemvärnsför- band ska skickas utomlands. Men vi ska här hemma kunna sättas in för att stödja svenska

internationella uppdrag, delta i internationella övningar på svenskt territorium och inte minst med enskilda hemvärns- soldater delta i utlandsstyrkan. Att då öva med ett internatio- nell scenario, prata och signale- ra på engelska samt känna på en uppgift vi är ovana vid är ut- märkt.

MEN MÄRK VÄL att detta inte är det första vi ska ta oss an men i Skåneövningen, som av många blev mycket uppskattad, ingick inom plutons ram, strid i bebyg- gelse. Hemvärnssjukvårdare, kokgrupper och hundekipage fick enligt rapporter också bra övning under denna november- helg 2007. Har vi dessutom ska- pat intresse för att delta i US

och kanske rekryterat några dit så har vi verkligen lyckats. ÖB målbild för hemvärnet skiljer sig inte från rikshemvärns- chefens. Exempelvis ska en van- lig hemvärnsbataljon, förutom stöd till samhället, kunna bevaka och/eller skydda ett till flera ob- jekt eller knutpunkter, skydda transporter och ytövervaka. Det- ta som även finns uttryckt i sju

rangordnade och utförliga typ- insatser i TOEM gäller. Kontrakterad tid får hem- värnssoldater och –befäl för öv- ningar som ger enskilda och för- band beställda och efterfrågade förmågor.

INFORMATIONSCHEF
SUNE ULLESTAD
RIKSHEMVÄRNSAVDELNINGEN

Insats utarmar övriga förband

Ett stort problem inom hemvärnet är insatsorganisationen och dess brandskattning av hemvärnet.

■ **INSATSORGANISATIONEN** har vid tidigare försök och i nutid visat sig vara en organisation utan egentlig förmåga att lösa uppgif- ter de tilldelats över en längre tid. Detta då organisationen på många håll saknar viktiga delar för uthålligheten.

Vidare utarmar insatsorgani- sationen det övriga hemvärnet genom att stora delar av perso- nalen internrekryteras. Varför sker det? Jo, det finns för lite värnpliktiga att rekrytera från och då skrapar man av hemvär- nets yngre soldater.

VI ANSER att hemvärnet som är en slagkraftig organisation för rikets försvar och till skydd för det civila samhället försvagas kraftigt.

Vi anser även att ett lokalt förankrat kompani med motive- rade soldater som har alla de klossar som uthållighet över ti- den kräver löser även de svåraste

uppgifterna bättre än en organi- sation som mer eller mindre har plockats ihop i ett större geogra- fiskt område.

MOTIVATIONEN att försvara sin hembygd är större än att försva- ra okänd bygd och okända män- niskor. Om vi jämför med idrotts- rörelsen, med vilka känner man största samhörigheten och var kämpar man bäst? Jo, i den loka- la klubben där man känner alla. I NHL kämpar man också hårt men då är moroten pengar, någ- ra sådana pengar finns inte inom hemvärnet.

Att fortsätta med den för riket så farliga utvecklingen och envi- sas med en separat insatsorgani- sation visar att FM slösar med allmänna medel och inte lärt sig något av historien. Samtidigt förtränger man bland annat san- ningar som hur viktig motivation- en är. Många hemvärnssoldater började som hemvärnsungdomar

FOTO: ISTOCKPHOTO

"Kvinna som man, gammal som ung har en uppgift att fylla för nationens säkerhet och skydd."

och är nu veteraner och de kom- mer inte att lämna in förrän livet tar slut. I insatsorganisationen är du kanske inte ens välkommen efter att du fyllt 40 år. Inte kan man läsa sig till det i "Vägen framåt". Att insatssoldaten skulle återvända till kompaniet efter sina år i insatsorganisationen har vi inte sett hitills, det verkar som att de flesta slutar för gott.

Kvinna som man, gammal

som ung, har en uppgift att fylla för nationens säkerhet och skydd. Alla är välkomna i det lokalt förankrade kompaniet.

DET FÖRSLAG som presenterats via media om en hemvärnsorga- nisation på 15 000 soldater och 4 000 övriga soldater för inter- nationella insatser ser vi som en fullständig katastrof för riket och ett svek mot det civila sam- hället. Satsa istället på lokalt re- kryterade och förankrade kom- panier, där ryms även de vassaste pojkarna och flickorna. FM upp- gift blir då att tillgodose att det finns värnpliktiga att rekrytera av och medel att driva verksam- heten med.

LT. TOMMY NORMAN KOMP.CH,
22: A KOMP, 612: E BAT, UG61
LT. GUNDER LINDGREN STF.
KOMP.CH, 22: A KOMP,
612: E BAT, UG61
LT. LENNART ÖSTLUND KOMP.CH,

Anpassa kraven för framtidens chefer

Kunskaps- och erfarenhetskraven på nivån kompanichef/bataljonchef är ouppnåeliga inom en snar framtid, personalunderlaget finns helt enkelt inte. För att kunna chefsbemanna måste kraven ändras.

■ BATALJONCHEFSSEMINARIET

på HvSS i januari avhandlade chefer i hemvärnet. Jag såg med vördnad på dem som satt i salen och deras erfarenheter och kunskaper, överstelöjtnanter, jägarofficerare, infanteribataljonschefer, officerare utbildade på strv T-72, logistiker, J2-nördar, bosnienveteraner. Kunskapen skulle kunna ligga till grund för en hel krigsmakt i en mindre bemedlad nation. Det gjorde mig sorgsen. Inom ett decennium kommer denna kompetens och erfarenhet att vara borta från hemvärnet.

ETT MYCKET STORT problem är att hitta soldater som vill bli chefer. När jag funderar på kriterierna för en högre chef blir det lätt att

hela paletten av kunskap vävs in. Kompanichefen bör kunna föra kompani såsom en kapten efter Krigshögskolans utbildning. Han ska kunna genomföra fördröjningsstrid, försvara motståndsområde, eldleda indirekt och andra för krigskompanichefen vanliga uppgifter. Dessutom skall han ha gått UGL, UL och helst ha praktisk erfarenhet av befälsföring från KFÖ eller utlandsbataljon. Självklart måste han, i stort, följa med i Sveriges militära utveckling, såsom i omvärldens, för att kunna svara upp mot sitt befälslag samt ge dem kunskap. Att ha 24 timmars tillgänglighet för personalfrågor och eftersök är en självklarhet.

Många av hemvärnets bataljonschefer i dag har ett förflutet

som antingen yrkesofficer eller reservofficer. För dessa är ovanstående självklarheter. Om ett decennium har många av dessa officerare blivit för gamla eller pensionerat sig och nya chefer måste till. I dag utbildas inte tillnärmelsevis så många officerare som på 1990 talet, detsamma gäller 15-månadersvärnpliktiga med befälsutbildning (KB-elever). Färre soldater utbildas. Det vill säga: Stocken av officerare och befäl kommer att bli väsentligt mindre än i dag.

AVKASTNINGEN till hemvärnet med kunskapsnivån a lå officershögskolan blir lindrigt uttryckt sparsam. Ett alternativ är då att HvSS höjer nivån på sina chefskurser; verkligen börjar utbilda kompanichefer och bataljonschefer, med taktik, ledning, truppföring, fångförhållningsövningar, alltså månadslånga utbildningar. Hur många runt 25 år och fullgjord GU har tid och möjlighet att gå en sådan utbildning, på ledig tid?

Jag tror att de kunskaps- och erfarenhetskrav som jag instinktivt sätter på nivån kompanichef/bataljonchef är ouppnåeliga inom en snar framtid, personalunderlaget finns helt enkelt inte. För att i framtiden kunna chefsbemanna måste då kraven ändras.

VAD BEHÖVER en kompanichef kunna? Enligt TOEM ska han i princip kunna bevaka samt skydda någonting. Uppgifter med en helt annan dignitet än att genomföra anfallsstrid! Dessutom ska han lösa de fredsadministrativa uppgifterna, det vill säga den dagliga driften av förbandet. Jag tror kompanieffektivitet framgent måste renodlas till få stridsuppgifter. Kompanichefen ska vara expert på att transportskydda och bevaka, glöm åtgärder vid sammanstöt med fientligt pansar. I många andra frågor, rekrytering, administration,

samordning måste chefen få stöd, antingen av den lokala utbildningsgruppen eller av andra soldater på förbandet. Om nu hemvärnet ska profilera sig som de främsta av de främsta avseende bevakning så ska det också framgå vid rekrytering av nya chefer – att det är detta som gäller.

MAN KAN FÖRFATTA en kravspecifikation (där några nuvarande chefer bör ingå) vari det framgår vad en kompanichef eller bataljonchef ska kunna, med en rimlig målsättning. Det är först efter ett år med flera efter varandra fattade beslut som fördröjningsuppgifter och liknande ska kunna lösas (det året måste då rimligen användas för utbildning av konster och färdigheter som inte omedelbart ska kunnas). Att både sänka och hårt definiera kraven på militär professionalism samt ett ökat stöd från utbildningsgrupperna avseende rekrytering, redovisningar enligt mallar, skjutledare vid strids- skjutningar tror jag kan vara en väg till framgång.

DÄRTILL TROR JAG att de soldater som tillsätts som ställföreträdare verkligen ska vilja och kunna bli chefer efter ett antal år. Deras tid som ställföreträdare kan då ses som skolning. Kanske att perioden som stf till och med ska innehållsdeklarerar. "Stf skall under perioden gå i befattning under fyra tillfällen samt genomföra krigsförbandsvärdering..." Chefen bör mer än i dag, se sig som mentor för sin adept. Ställföreträdaren skall utvecklas och ledas in i rollen som chef.

Först genom att mänskliggöra (förenkla) kompani- och bataljonchefens arbete kan vi på sikt få en stock som vill, och förmår, bli kompanichefer och bataljonschefer.

KN. MAGNUS DAHLSTRÖM
STF C 411. HVBAT

**KLÄDER OCH
PRODUKTER FÖR
FRILUFTSMÄNNISKOR**

Praktiska och gedigna produkter av hög kvalitet. Allt i egen design och av vårt svenska märke, TUG. Besök vår webbshop på www.tacupgear.com

TAC-UP GEAR
SANDGREN DESIGN
SWEDEN
WWW.TACUPGEAR.COM

Utan värnplikt dör hemvärnet

Omvärlden förändras och det militära hotet mot Sverige är i dag ringa. Det motsäger dock inte ett nationellt försvar som svarar för säkerhet och skydd.

■ **DESSUTOM UTGÖR** detta skydd en resurs vid samhällets krishantering. Här har hemvärnet en stor och viktig roll att fylla. Men då krävs att det blir kvar och att det bygger på ett värnpliktsystem. Och det är inte självklart i dagens försvarsmakt där utvecklingen går mot ett yrkesförsvar.

En ny omvärld och ett nytt Europa har skapats. I takt med att våra förutsättningar har förändrats har också Försvarsmakten förändrats. En process som fortfarande pågår från ett massivt invasionsförsvar till ett smälare men vassare insatsförsvar. Invasionsförsvaret karaktäriserades av nästan en miljon soldater efter mobilisering, tusentals med förråd runtom i landet och ett omfattande utbyggt försvarswerk. Insatsförsvaret däremot fokuserar i dag mot internationella uppdrag och kan endast mobilisera cirka 40 000.

HEMVÄRNET GLÖMS. Vi håller dock på att glömma bort hemvärnet, vårt nationella skydd som bland annat bygger sin styrka på värnpliktsystemet. Något som Björn von Sydow tog upp i sin debattartikel i SvD den 9 februari efter att ha läst ÖB:s perspektivplan. Vi bifaller den synen. Vi kan se tydliga tecken

på en vilja inom Försvarsmakten att avveckla värnplikten och ersätta den med kontraktsanställda soldater. Det är ingen lösning för personalförsörjningen till hemvärnet. Är det verkligen den vägen vi skall välja?

FOLKETS FÖRSVAR. Vi anser att även om omvärlden förändrats så finns det all anledning att ha kvar ett nationellt försvar över hela landet. Med en orolig och osäker omvärld, vem eller vilka tar då hand om vår nationella trygghet och säkerhet med hög beredskap över ytan om hemvärnet inte finns? Vilka finns att tillgå i samhällets krishantering när vi utsätts för extraordinära händelser såsom stormar, snökaos och eftersök av personer om hemvärnet inte finns? Har vi ett försvar i landet med en folkförankring om hemvärnet inte finns? Hemvärnet är folkets försvar!

OCH EN AV hemvärnets styrkor är just värnpliktsystemet. Att rekrytera före detta yrkessoldater till hemvärnet är ingen framkomlig väg för hemvärnets fortlevnad. En för svag koppling till hembygden och en begränsad rekryteringsbas talar för det. På sikt kommer hemvärnet att av-

veckla sig självt och då är vi utan vårt nationella skydd.

KOSTNADSEFFEKTIVT. I dag består hemvärnet av cirka 30 000 män och kvinnor till en kostnad i försvarsbudgeten om cirka 950 miljoner. Av dessa pengar går cirka 600 miljoner åt till övningar, premier och fasta kostnader. Man torde väl, utan att vara räknensse, konstatera att hemvärnets budget endast utgör ungefär 1/65 av försvarets totala budget om cirka 40 miljarder. För denna ringa pengapåse får man i dag alltså cirka 30 000 hemvärnssoldater, vilket väl får sägas vara att få mycket för pengarna.

Vi är övertygade om att hemvärnet behövs även i framtiden och att byggstenen för personalförsörjningen skall vara värnplikt. Runt om i landet finns i dag 22 utbildningsgrupper som var och en i sitt område har ansvar för utbildningsstödet mot hemvärnet och försvarets frivilligorganisationer. Med lokal rekrytering och utbildning i hela landet kan dessa grupper utbilda cirka 2 000 värnpliktiga varje år, för direktplacering i hemvärnet. Efter två års försök med en lokal utbildning i Dalarna har vi visat att det är fullt möjligt. Resultatet har varit över förväntan med en

FOTO: ISTOCKPHOTO

"Vilka finns att tillgå i samhällets krishantering när vi utsätts för extraordinära händelser såsom stormar, snökaos och eftersök av personer om hemvärnet inte finns?"

nästan 100-procentig anslutning till hemvärnet efter genomförd utbildning.

Hemvärnet är en resurs att räkna med. Och en kostnadseffektiv sådan. Man får mycket för pengarna, säkerställer en fortsatt värnplikt, har hög beredskap, finns över hela landet, kan stödja det civila samhället och bibehåller en folkförankring. Och kom ihåg att hemvärnet kan vara en viktig rekryteringsbas för våra internationella uppdrag.

Hemvärnet – hemmets värn. Ett folkets försvar. Har vi råd att avvara det?

MIKAEL LUNDIN
CHEF DALREEMENTSGRUPPEN
ANSVARIG DALARNAS GRUPP
P-G EKLÖF, MAJOR
DALREEMENTSGRUPPEN

Donera pengar till PR

■ **I DESSA TIDER** av besparingar framstår det som att det behövs extraordinära åtgärder för att kunna säkra hemvärnets fortlevnad.

Jag har en del funderingar som jag skulle behöva reaktioner på.

Under den tid som jag har varit med i hemvärnet så har jag hela tiden fått höra att det blir besparingar och det ska komma ny materiel i framtiden.

Jag tycker att hemvärnet är en fantastisk organisation som är älskad av sina medlemmar och

har ett stort folkligt stöd. Detta till trots så kan det ofta kännas som att hemvärnet är och blir behandlat som försvarets "kusin från landet".

Hemvärnet är inte prioriterat varken när det gäller pengar eller materiel. Hemvärnet som organisation lever med en dualitet som inte förekommer i övriga FM, vi är lika civila som militära.

Det talas mycket om hemvärmännen och -kvinnorna som soldater, men det är vi en-

dast på deltid. Resten av tiden är vi civila yrkesutövare, i hemvärnet finns det alla sorters yrken och jag tycker att detta skulle kunna utnyttjas på något sätt. Hemvärnets 30 000 + medlemmar har i sin tur säkert i genomsnitt 5,5 familj och vänner som uppfattar organisationen som något positivt.

Detta ger en folklig minimibas på nästan 200 000 personer. Skulle dessa individer kunna övertalas att donera en krona eller mer i månaden under fem

år så skulle hemvärnet kunna få ett minimibidrag på tolv miljoner som skulle kunna användas till pr-kampanjer för att öka medvetenheten hos allmänheten kring hemvärnets roll i samhället och den situation som organisationen befinner sig i.

Sett ur ett demokratiskt perspektiv så bör väl även det politiska etablissemangen kunna uppskatta vilken väljarkraft det finns i denna organisationen.

RICHARD STRAND

Nu har vi fått nog!

När de nyrekryterade lottorna möts av hemvärnets glastak svalnar intresset.

■ **NU RÄCKER DET!** Nu har vi fått nog! På möte efter möte får vi itutat oss hur dåliga vi är på att rekrytera till hemvärdnet. Samtidigt som ingen redovisar hur de andra två tredjedelarna är uppfyllda, de som ska komma via värnpliktsystemet. När man nu gör en redovisning i hemvärns-tidningen, hade det varit en välgärning om tidningen gett en samlad bild av hela hemvärdnet. Då kommer allt i sitt rätta perspektiv och förståelsen för hur resonemangen hänger ihop hade blivit tydligare. Efter 25 år är andelen kvinnliga officerare i Försvarsmakten 4,7 procent.

Ungefär 2 procent av hela åldersklassen visar intresse för att mönstra och cirka 1 procent antas till värnplikt. Dessa tal ska förbättras och Pliktverket har därför fått 12 miljoner kronor extra i år för att få 5 000 unga kvinnor att visa intresse för värnplikt. I hemvärdnet är det annorlunda. 15,2 procent är kvinnor, riktigt bra i förhållande till övriga. Detta beror bland annat på förutseende ledningar inom hemvärdnet, som genom åren samarbetat med frivilliga försvarsorganisationer på ett systematiskt och strukturellt sätt.

På det här viset har hemvärdnet via dessa organisationer nått

FOTO: ISTOCKPHOTO

vida längre att nå befolkningen, särskilt kvinnorna som inte har en tradition att ikläda sig militära roller. Det pågår ett stort rekryteringsarbete, i stort sett går alla kurser fulla, sedan flera år tillbaks, men det finns begränsningar också, inte minst i tilldelningen av ekonomiska resurser för uppdragen.

Det finns inget i dag som hindrar hemvärnscheferna från att kontakta kärcheferna för att diskutera och samordna rekryteringen. Det skulle säkert uppskattas av många och utveckla samarbetet till hemvärdnets gagn. Säkert kan vi bidra till att fler kvinnor rekryteras till andra befattningar också. Men vi ska också ha klart för oss att de kvinnor som rekryteras i dag förväntar sig att få möjligheter till kar-

riär och utveckling på lika villkor, men när de i stället möts av hemvärdnets glastak svalnar intresset.

SAMTIDIGT HAR JAG också fått en annan bild som är mycket dystrare, vittnesmål om att nyrekryterade lottor inte får kontakt med hemvärdnet, trots påstötningar. Bevakningslottor erbjuds inte fortsättningsutbildning eftersom de har bevakningslotta-kontrakt, lottor erbjuds breda mackor på övningarna i stället för att ta fram hela "koket", på stabsövningarna är det långa väntetider och okvalificerade arbetsuppgifter, besvikelserna är många. I senaste hemvärns-tidningen berättas om oljesaner-ingen på stranden i Helsingborg, inte ett ord om att det också var

lottor med vid tillfället och att de hade uppgifter i koket, ett osynliggörande.

EN ANNONS för hemvärns-tidning-en som man undrar om den överhuvudtaget har med tidningen och hemvärdnet att göra. På Lottornas hemsida har just förekommit inlägg om förekomsten av sexuella trakasserier i hemvärdnet. Det är inte första gången vi kan koppla uppfyllna-den i hemvärdnet till attityder och bemötande. Det finns ett ordspråk som säger "Man ska inte kasta sten när man själv sitter i glashus". Detta är inte en bild som är generell, men förekommer på allt för många ställen för att uppmärksammas och tas på allvar.

Trots avtalsorganisationernas handlingsplaner och riktade budskap förbättras inte siffrorna. I Lottorna gjorde vi en stor satsning 2005 och 2006. Vi fyllde upp 75 procent av våra befattningar. Vad kan då hemvärdnet göra? Jo, förbättra den interna kulturen. Försvarsmakten har gjort ett värdegrundsarbete, som nått alla anställda. Låt budkavlen gå vidare till hemvärdnet!

ELISABETH FALKEMO,
RIKSLOTTACHEF

Ulf Ivarsson svarar:

■ **DET VAR VÅR AMBITION** att redovisa en samlad bild av statistiken i nr 2, men i pressläggningen fanns inga säkra uppgifter och när detta skrivs (18 mars) är årsredovisningen för hemvärdnet 2007 fortfarande inte klar. Rikshemvärnsavdelningen har varit extremt arbetstyngd under vintern på grund av underskotten i FM:s ekonomi.

För avtalsorganisationerna hade vi däremot tillgång till ett material som tagits fram för rikshemvärnschefens räkning. Mot krigsorganisation 07 är siffrorna inte så lysande men jämfört med

2009 års krigsorganisation betydligt bättre, vilket också framgår av vår redovisning. Lottorna hamnar då på 74 procents uppfyllnad.

ELISABETH FALKEMO har alldeles rätt i att läget är ungefär likadant när det gäller antalet soldater med värnpliktsbakgrund.

Vad annonsen för vår nättidning beträffar har vi fått en handfull liknande reaktioner. Jag förstår upprördheten. Själv tycker jag att Bond-filmer är stereotypa och larviga i sin kvinno-syn. Efter viss tvekan gav jag ändå klar-

tecken till publiceringen. Trots allt är en tjej i kortbyxor inte mycket att orda om i en kultur som vimlar av objektifiering av kvinnor och ohöljda sexanspelningar i alla slags sammanhang. Men annonsen var en engångsföre-teelse.

Notisen om oljesaneringen borde ha varit mer utförlig och i backspegeln kan jag självkritiskt erkänna att insatsen varit värd ett besök av tidningen. Men något osynliggörande av lottor är det verkligen inte frågan om. I ett kommande nummer publiceras ett reportage från TFU-

utbildningen av lottor i Halmstad och Kristianstad.

Om värdegrunden: Jag inte så imponerad av hur den följs. Jag tänker då på att attityderna till andra än heterosexuella kunde vara mer upplysta och toleranta. Men jag tänker också på klyftan mellan civila och militära medarbetare.

Tidningen Hemvärdnet låter gärna budkavlen om att förbättra den interna kulturen gå vidare.

ULF IVARSSON
CHEFREDAKTÖR
OCH ANSVARIG UTGIVARE

Motståndet beror på attityder

■ **VI MÖTER** en allt större respekt bland vanligt folk och försvarspolitiker. Vi har en bra chans att få ökade anslag om vi kan argumentera i linje med att hemvärnet/Nationella skyddstyrkorna ger mycket pang för pengarna.

VI MÅSTE argumentera för en större organisation än vi har i dag kopplat till den farliga utveckling som nu sker i Ryssland. Det finns ingen anledning att hyckla här.

I det ljuset och mot bakgrund av den otillräckliga avkastning som kan förutses från nuvarande värnpliktsnivåer måste vi argumentera för en rationell produktionsfabrik av hemvärnssoldater under en gemensam myndighet där alla nuvarande frivilligorganisationer inordnas med sina tjänstegrenar. Kvarn respektive Boden torde utgöra de ideala platserna för detta för att tillgodose terräng- och klimatkrav. Ett rullande system på tre måna-

der på två platser med fem plutoner per plats åt gången skulle kunna leverera 40 hvinsatplutoner per år och försörja åtta hvinsatskompanier per år med kompletta förband.

VI BÖR OCKSÅ fundera på att sätta upp nya förbandstyper till exempel hvgrkplutoner, hlvplutoner och hvmekplutoner. Av rationalitetsskäl skulle detta kunnas samordnas centralt inom det nordiska samarbetet. Klarar vi att utbilda stridsbåtsbesättningar klarar vi detta också. Jag tror det största motståndet är invant beteende och attityder snarare än av ekonomiska skäl.

Folket finns, kunskapen finns, viljan finns. Det finns rätt mycket slack på utbildningsgrupperna i dag som kan användas för att bygga detta nya. Det skulle vara en utmaning för dem.

Ni bör snegla lite på hur när-

"Vi bör också fundera på att sätta upp nya förbandstyper till exempel hvgrkplutoner, hlvplutoner och hvmekplutoner."

ingslivet genomför genomgripande förändringar med helt andra tidslinjer/fokusering som Försvarsmakten hittills har varit van vid. Där får man sällan mer än ett år på sig.

En organisation – en huvudman – en målbild bör vara devisen. Målbilden bör vara att återta stridsvärde innan 2010 med de förmågor /uppgifter som finns i TOEM.

KAPTEN JAN-OLOV HOLM

STABSBEFÄL ÖSTGÖTA

HVINSATSKOMPAÑILEDNING

Känns konstigt att inte vara efterfrågad

■ **UNDER SNART NIO ÅR** har jag och husse tränat för att vi skall fungera inom Försvarsmakten.

Jag märkte på husse att det brev som kom från chefen vid Dalregementsgruppen inte var positivt.

Efter att vi verkat inom marinen, flygvapnet och nu inom hemvärnet verkar det konstigt att inte vara efterfrågad. Jag har varit med om flera nedläggningar inom Försvarsmakten. Först var det flygvapnet som lade ner flygbassystemet, sedan marinen som koncentrerades till ett par ställen i landet och då valde vi att gå med i hemvärnet.

Enligt brevet från chefen så kommer pengarna vid hemvärnet vid Dalregementsgruppen under året minska med 30 procent mot förra året. Vad som är

ännu värre är att ÖB har för avsikt att halvera hemvärnet på sikt.

Hur kommer kommunerna i Dalarna att klara sina åtaganden när det gäller eftersök av försvunna personer i bärmarkerna och om en skogsbrand uppstår? Samma gäller ju alla andra kommuner med översvämningar och oljeutsläpp. Hur skall polisen och räddningstjänsten klara dessa uppgifter utan personalen i hemvärnet?

Just nu ligger jag lågt på fäl-len och funderar om det är någon som kommer att efterfråga mina kunskaper. Försvaret satsar ju i dag bara på NBG (Nordic Battle Group).

Det jag blir mest konfunderad över är hur jag och mina träningskompisar skall motiveras att fortbilda oss som tjänstehundar inom Försvarsmakten? Kryddan för oss har ju varit de realistiska övningar som hemvärnet hitintills kunnat erbjuda.

Hur skall jag kunna motivera nya hundkompisar i SBK att komma med i vårt gäng och utbilda sig till försvarsmakts-hund när dessa signaler kommer om att verksamheten skall halveras?

GRIPEN - TJÄNSTEHUND

I MARINEN, FLYGVAPNET

OCH I DAG HEMVÄRNET OCH HUSSE

LENNART HÅLLBUS

FOTO: ISTOCKPHOTO

"Hur kommer kommunerna i Dalarna att klara sina åtaganden när det gäller eftersök av försvunna personer i bärmarkerna ...?"

WWW.GARDEROBEN.SE

ETT SVENSKT FÖRETAG SOM TILLHANDAHÅLLER AUTENTISKA PRODUKTER FÖR FÖRSVARET, POLIS & BEVAKNINGSKÅREN.

BUTIK: TEGNERG. 20, STOCKHOLM
TFN: 08-314440

POSTTIDNING**Avsändare: Tidningen Hemvärnet, 107 85 Stockholm****Fel adress?** Om din tidning kommer med fel adress, uteblir eller skickas till dig, trots att du lämnat hemvärnet, ska du i första hand vända dig till din utbildningsgrupp för rättelse, inte till tidningens redaktion.

Detta gäller all krigsplacerad personal, både hemvärnsmän och avtalspersonal.

VILL DU JOBBA UTOMLANDS? VAD SÄGS OM AFGHANISTAN?

Vi behöver yrkesskicklig personal till vår utlandsstyrka. Har du vad som krävs och är redo för nya utmaningar erbjuder vi chansen att hjälpa till där det är som svårast. Just nu söker vi även medicinsk personal, ingenjörer, administrativ personal och ledsystemspersonal. Ansöknings- tiden till utlandsstyrkan är v. 16–19.

Fler tjänster och mer information hittar du på www.mil.se

FÖRSVARSMAKTEN